БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 257 (6692)
ДЕКАБРИИН 9
СРЕДА
1953 он

Сэв 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр шэлэн табиха

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство арад зонойнгоо ажабайдалые улам бүри хүхюун сэнгэлиг, баян дэлгэр болгохын түлөө үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол энэ ехэ анхарал оролдолгын толотомо гэршэ болоно. Эхэ оронойнмнай бухы ажалшад, тэрэ тоодо манай бурят-монгол арад партиин зохёоһон гайхамшагта программые айхабтар ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтан абаад, хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь культурна фронтын бухы хүдэлмэрилэгшэд—театрнуудай артистнар, клубуудай, библиотекэнүүдэй, музейнүүдэй, улаан булангуудай, кинотеатрнуудай хүдэлмэрилэгшэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд хүдөөгэй ажалшадта үрэ ехэтэй, тодорхой туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Һаяхан боложо дүүрэһэн культурын хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска зүблөөндэ энэ асуудалые али бухы талаһаань зүбшэн хэлсээд, энэ харюусалтатай ба хүндэтэй хүдэлмэриин түсэб хараалһан байха юм. Гэхэ зуураа зүблөөндэ хабаадагшад манай республикын олохон хүдөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта тусхай мэргэжэлтэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин зохихо дүй дүршэлтэй кадрнууд тон хомороор дэбжүүлэгдэдэг байха юм. Харин ажал хэрэгэй амжалта, дутагдалнууд хадаа кадрнуудые зүбөөр шэлэн олоһонһоо ба хубаарилан табиһанһаа гол түлэб дулдыдадаг байна гэжэ парти бидэниие сат үргэлжэ һургадаг. Энээниие манай республикын культурно-гэгээрэлэй түрүү эмхи зургаануудай хүдэлмэриин жэшээ дээрэшье элеэр хаража болоно. Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймагай Корсаковска хүдөөгэй клубые (даагшань нүхэр Загинаев) абаад үзэе. Энэ клуб һүүлэй үедэ партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол ба СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин материалнуудые арад зоной дунда тайлбарилан ойлгуулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байха юм. Клубай эдэбхитэд парти, правительствын гаргаһан шухала тогтоолнууд тухай лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые колхозой бригаданууд, фермэнүүд дээгүүр хододоо үнгэргэжэ байдаг. Тэрээнһээ гадна, клубай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид һонирхолтой программаар концертнүүдые табидаг. Клубай Совет өөрынгөө бухы ажал ябуулгые түсэбэй ёһоор эмхидхэхэ зуураа партийна, комсомольско организацинуудтай нигта холбоотойгоор ажалладаг. Тэндэхи эдэбхитэдэйнь үүсхэл оролдолго, олониитэ ажалшадтай байгуулһан холбоо барисаа — эдэ бүгэдэл тус эмхи зургаанай амжалтатай хүдэлмэриинь үндэһэ һуури болоно.

Гэхэтэй хамта, манай республикын зарим хүдөө нютагуудай, илангаяа Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Сэлэнгын, Бичурын. Заграйн аймагуудай культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанудаи хүдэлмэрилэгшэд буруугаар шэлэн дэбжүүлэгдэдэг ба һурган хүмүүжүүлэгдэдэг байха юм. Эгээл тэрээнһээ боложо, тус эмхи зургаануудта жэл соогоо 3—4 даагшанар һэлгэгдэдэг, түсэбэй ёһоор хараалагдаһан сат үргэлжын хүдэлмэри тэндэ ябуулагдадаггүй шахуу. Сомоной Соведэй зарим түрүүлэгшэнэр өөһэдөө мэдээд клубууд, библиотекэнүүдые даагшанарта ондоо хүдэлмэри даалгадаг гү, али тэдэниие зоргоороо һэлгүүлдэг заншалтай. Энэ хэрэгые саашадань эмхи гуримтай болгохо, тус эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха гээшэ нютагуудай партийна, советскэ, комсомольско организацинуудай нэгэн шухала зорилго мүн.

Гэхэтэй хамта, Заиграйн аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол энэ зун абтаһан байха юм. Харин мүнөө үедэ энэ хүдэлмэридэ ямаршье хубилалта болоогүй байһаар. Үнгэрхэдөө тус аймагай Соведэй гүйсэдком дурсагдагша тогтоолые зүбшэн хэлсээшьедүй юм.

Хүдөөгэй клубууд, уншалгын байшангуудта хүдэлмэрилхөөр мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуули ехэхэн үүргэ эзэлхэ зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, тус һургуулиие жэл бухэндэ оройдоо арбаад гаран һурагшад дүүргэжэ гарана. Тэрэ мүртөө энэ һургуулиһаа гарагшад зарим ушарта тусхай бэлэдхэл багатай дээрэһээ саашадаа удаан сат соо өөрынгөө мэргэжэлээр ажалладаггүй байха юм. Культурно-гэгээрэлэй кадрнуудаар хэды дутамаг байбашье, Яруунын, Заиграйн, Бичурын болон бусад зарим аймагуудһаа энэ жэлдэ нэгэшье хүн һургуулида һурахаар эльгээгдээгүй. Республикын Культурын министерство һургуулиин иимэ байдалтай байһаниие мэдэжэ байбашье, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри болон бүхы ажал-ябуулгыень эрид шууд һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүдые абаадүй байһаар.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые хүтэлбэрилхэ, хэрэг ажалдань болото һайн туһаламжа үзүүлхэ ябадал аймгүйсэдкомуудай культурын таһагуудта даалгагдадаг. Зүгөөр культурын зарим таһагууд энэ үүргэдээ хайша хэрэгээр хандажа, хубхай хооһон захиралтануудые үгэлгөөр гү, али хаа яа семинарнуудые үнгэргэлгөөр бүхы ажал ябуулгаяа хизаарладаг байха юм. Иимэ «хүтэлбэри» ажал хүдэлмэриие һайжаруулха талаар туһа дүхэм болохогүй байһаниинь элитэ.

Хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдые—клубууд, уншалгын байшангууд, улаан булангууд, библиотекэнүүдые даагшанарые, киномеханигуудые зүбөөр шэлэн олохо, тэдэндэ тодорхой заабаринуудые сат сагтань үгэжэ байха, тэдэнэй дунда ябуулагдадаг политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ гээшэ партиин айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай хойшолуулагдашагүй зорилго мүн.

Хэрбээ культурын бүхы гуламтануудта эрдэм, бэлэдхэл һайнтай, ажал хүдэлмэридөө үнэхөөр дуратай кадрнуудые шэлэн дэбжүүлбэл хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд өөһэдынгөө урда табигдаһан тон ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байһаниинь лабтай.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ алтан медаляар шагналга

ТАМБОВ, декабриин 3. (ТАСС). СССР-эй Хүдөө ажахын министр И. А. Бенедиктов В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна академиин зууршалгаар, академиин бодото гэшүүн П. Н. Яковлевые И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ алтан медаляар шагнаба.

И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ медаль мичуринска агробиологиие хүгжөөхэ талаар теоретическэ ба практическа удхашанартай жэшээтэ элитэ ехэ зохёолнуудай ба нээлтэнүүдэй түлөө олгогдодог юм.

П. Н. Яковлев И. В. Мичуринтай арба гаран жэл хамтадаа хүдэлмэрилжэ, ургамалай организмуудай уг залгамжалгын шанарые хубилгаха ябадалда ажамидаралай условинуудай нүлөөе шэнжэлэн, Мичуринай һургаалые хүгжөөжэ үргэлжэлһөөр байна. Мүнөө П. Н. Яковлев И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ гол питомнигые хүтэлбэрилнэ. Тэрэ хадаа ороной дунда полосагай нютагуудта персигүүдые тарилгада ехэ анхарал хандуулна, мүн сливэтэй, тернтэй, миндальтай холигдоһон персигэй гибридүүдые үрэ жэмэс ургуулгын практикада түрүүшээр абаһан байна.

Сибириин арадай хоор Латвида ерэбэ

РИГА, декабриин 3. (ТАСС). Сибириин арадай хоор Латвида ерээ.

Үсэгэлдэр офицернүүдэй рижскэ окружной байшан соо түрүүшын концерт болобо. Сибириин арадай урдын ба мүнөө үеын дуунууд дуулагдаба. Танцын бүлэг урдын ба мүнөөнэй хатарнуудые Ригын ажалшадта харуулаа. Концерт ехэ амжалтатайгаар үнгэрбэ.

Сибириин арадай хоор Лиепая городто хэдэн концерт табиха юм.

Шэнжэлэн бэдэржэ үрэмдэлгын жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ

УФА. (ТАСС). «Туймазабурнефть» трестын үрэмдэгшэд шэнжэлэн бэдэржэ үрэмдэлгын жэлэй түсэб дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ бүхы жэлэйхидэ орходоо нилээд олон метрын үрэмдэлгэ хэгдээ.

Трестын үрэмдэгшэд жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 5 мянган метрын үрэмдэлгэ туйлаха уялга абаба.

„Калинова шугы“ гэжэ уранһайханай фильм

КИЕВ, ноябриин 27. (ТАСС). Уранһайханай фильмнүүдэй Киевскэ киностуди А. Корнейчугай «Калинова шугы» гэжэ пьесээр уранһайханай үнгэтэ шэнэ фильм зохёон гаргаба.

«Калинова шугы» гэжэ кинокартина театрнуудай экранда һаяар гаргагдахань.

РСФСР-эй олзоборилгын кооперациин Соведэй суглаан болобо

Декабриин 3-да Москвада РСФСР-эй олзоборилтын кооперациин Соведэй суглаан боложо дүүрэбэ. Роспромсоведэй гэшүүдһээ гадна, олзоборилгын кооперациин республиканска, хизаарнуудай, мүн областной Соведүүдэй правлениинүүдэй, промсоюзуудай президиумүүдэй, артельнүүдэй правлениинүүдэй түрүүлэгшэнэр ба үйлэдбэриин новаторнууд — хамтадаа 800 хүн тус суглаанда хабаадалсаа.

Роспромсоведэй правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ламакин үргэн хэрэглэлэй товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ талаар хэмжээ-ябуулганууд тухай ба РСФСР-эй олзоборилгын кооперациин предприятинуудай бүтээн гаргадаг продукциин шанарые һайжаруулха тухай элидхэл хэбэ.

РСФСР-эй олзоборилгын коопераци 11 мянга гаран артельнүүдые нэгэдүүлнэ, тэдээндэ миллион гаран хүн ажаллана. Тэдэнэр арбан һарын турша соо 25 миллиард түхэригэй сэнтэй үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргаа. Олзоборилгын артельнүүд 50 миллион хэһэг трикотажна зүйл, 16 миллион паар гутал, миллион хэһэг кровать, хүгжэмэй олон инструментнүүд, галантерей, спортивна зэр зэмсэгүүд, гэрэй, мүн ажахын хэрэгсэлэй зүйлнүүд ба уранһайханай олзоборилгын зүйлнүүдые бүтээн гаргана.

Олзоборилгын кооперациин хүдэлмэрилэгшэд продукци бүри ехээр гаргадаг болохо ба тэрэнэй шанарыень һайжаруулха ёһотой. Ерэхэ жэлдэ олзоборилгын коопераци 34 миллиард гаран түхэригэй продукци бүтээн гаргаха байна. Өөһэдынгөө түүхэй эдэй базануудые бии болгохо, түхеэрэлгэ һайнаар хэрэглэдэг болохо. Уралай, Сибириин ба Дальна Востогой районуудта кооперативна промышленность хүгжөөхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үные химдаруулха ябадал туйлаха гэжэ хараалагдаба.

Шэнэ предприятинуудые барилга үргэдхэгдэхэ байна. Ойрын хоёр—гурбан жэлдэ Московско, Тульска, Ленинградска, Смоленскэ, Новгородско областьнуудта, тэрэшэлэн Горький, Свердловск, Челябинск ба бусад городуудта мебельнэ 50 шахуу шэнэ предприяти, оёдолой арба нэгэн фабрика, кровать үйлэдбэрилгын 10 фабрика, хүн зоной ажаһуудалые хангаха 1300 гаран предприяти баригдаха байна.

26 хүн элидхэл тушаа үгэ хэлэбэ. Үгэ хэлэгшэд үргэн хэрэглэлэй товарнуудые үйлэдбэрилгэ саашадань ехэдхэхэ талаар парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые дүүргэлгын ябаса тухай хөөрэбэ.

РСФСР-эй Худалдаа наймаанай министрын орлогшо нүхэр Куртов олзоборилтын кооперацида нилээд ехэ эрилтэ хэбэ. Олзоборилгын кооперациин хүдэлмэрилэгшэд продукциин шанар һайжаруулхын түлөө, эд товарнуудай ассортиментые үргэдхэхын түлөө һулаар тэмсэнэ гэжэ тэрэ зааба. Олзоборилгын кооперациин үйлэдбэрилһэн һайн шанартай галантерейнэ зүйлнүүд магазинуудта үсөөн байдаг.

Предприятинуудые саашадань тусхай болгохо ба механизацилха, барилгын материалнуудые ехээр гаргаха, мебель үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ талаар дурадхалнууд секциин заседанинууд дээрэ зохёогдобо.

(ТАСС).

МТС-эй мэргэжэлтэд түрүү методуудые нэбтэрүүлнэ

ШАДРИНСК. (Курганска область). (ТАСС). Маслянска МТС-эй дирекци Шадринска автоагрегатна заводой урдын техник нүхэр Липихин гэгшые ажал ехэтэй процессүүдые механизацилхын талаар ахалагша механигаар томилбо. Нүхэр Липихин залуу комбайнернууд болон трактористнуудһаа монтажна бригада бүридүүлэн, хүдөөгэй механизаторнуудай хүдэлмэридэнь техническэ культурые нэбтэрүүлнэ, мүн чертёжой ёһоор хүдэлмэрилхые һургана. Түрүү аргануудые хэрэглэлгэ хадаа ажалай бүтээсыень эрид дээшэлүүлээ. Механизаторнууд Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо автоматическаар уһалалга ашаглалгада оруулаа, гахай үсхэбэрилгын фермэдэ кормозапарник, тогоонуудые, багуудые табяа, мүн механическаар уһа хангалгые бии болгобо. Хүдөө ажахын бусад артельнүүдтэ тэжээл бэлэдхэхэ хоёр кухни баригдаа.

Механизаторнуудай үзүүлһэн туһаламжын ашаар малшад тэжээлээ һайнаар бэлэдхэдэг болобо, мүн үнеэдыншье зунай һайн һарануудта һаатдадагай тухай һү мүнөө үгэдэг болоо.

Понькинска МТС-тэ ерэһэн Шадринска горпромкомбинадай барилгын-техник нүхэр Береснев механизаторнуудые барилгын хэрэгтэ һургана. 30 агроном, инженер, техник, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд Шадринска районой колхозууд болон МТС-үүдтэ ерээ. Тэдэнэй олонхинь мичуринска агробиологическа наукын туйлалтануудые, индустриальна предприятинуудай дүй дүршэлые хүдөө ажахыда нэбтэрүүлэн өөһэдынгөө практическа ажал-ябуултые эхилбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессидэ хабаадагшад Москва ерэбэ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Венскэ сессидэ хабаадагшад—Хитадай, Индиин, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын, Вьетнамай, Баруун Германиин, Аргентиныи, Чилиин, Бразилиин, Японии делегацинуудай гэшүүд эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй уряалаар декабриин 5-да Москва ерэбэ.

Москвагай ниитын организацинуудай, эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй, ВОКС-ын, ВЦСПС-эй, СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай олон тоото түлөөлэгшэд, предприятинуудай түрүүшүүл, наукын ба искусствын ажал-ябуулагшад эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөндэ эдэбхитэй хабаадагша айлшадаа угтахын тула Киевскэ вокзалда ерээ.

Уранзохёолшо А. Софронов советскэ олониитын үмэнэһөө ерэгшэдые халуунаар амаршалба.

Өөһэдынгөө делегацинуудай даалгабаряар Хитадай уранзохёолшо Мао Дунь, Чилиин депутадуудай палатын түрүүлэгшэ Балтасар Кастро, Индиин олониитын ажалябуулагша Говинд Сахаи, эб найрамдал хамгаалха Вьетнамска комитедэй түрүүлэгшэ Ле Дин Там гэгшэд үгэ хэлээ. Советскэ Союзда делегацинуудай ерэлгэ халаа арадуудай хоорондохи эб найрамдал болон хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха юм гэһэн этигэлээ үгэ хэлэгшэд мэдүүлбэ.

Москвагайхидта ба бухы советскэ арадта Хитадай делегациин түлөөлэгшэ оломиллионно Хитад арадай үмэнэһөө амаршалга хүргөө.

Ханинартаяа хамта Советскэ Союзай столицада ерэхэдээ, найдабари ба зориг баяраар зүрхэмни дүүрэнэ гэжэ Индиин делегат Говинд Сахаи мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Досаафовецуудай Бүхэсоюзна заочно снайперско-буудалгын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ

Ороной союзна республиканууд, хизаарнууд, областьнууд болон автономно республиканууудта досаафовецуудай Бүхэсоюзна заочно снайперско-буудалгын мүрысөөнүүд дүүргэгдэбэ. Москвагай мэргэн буудалгын мастернууд һайн дүнгүүдые харуулаа. Москвич А. Гущин жэжэ калибрын пистоледээр 25 метрын газарһаа 200 очко абаха байһан аад, 196 очко абаба. Жэжэ калибрын буугаар 50 метрын газарһаа түрүү һуури эзэлэлгын түлөө буудалга үсэд шанга тэмсэлдэ үнгэргэгдэбэ. Энэ буудалгаар москвичууд В. А. Абреимов ба М. Секулич гэгшэд 600 очко абаха байһан аад, тус тустаа 570 очко абаба.

Иркутскын спортивно-буудалгын клубай И. Никитин, П. Топчилов, А. Кузнецов, М. Аввакумов ба Э. Соклешин гэгшэд составтай команда үндэр показательнуудые туйлаба. Тус команда жэжэ калибрын буугаар 50 метрын газарһаа буудахадаа 300 очко абаха байһан аад, 2816 очко абаа. (ТАСС).

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын (1952 ондо гаргагдаһан) шүүбэринүүдэй тираж болобо

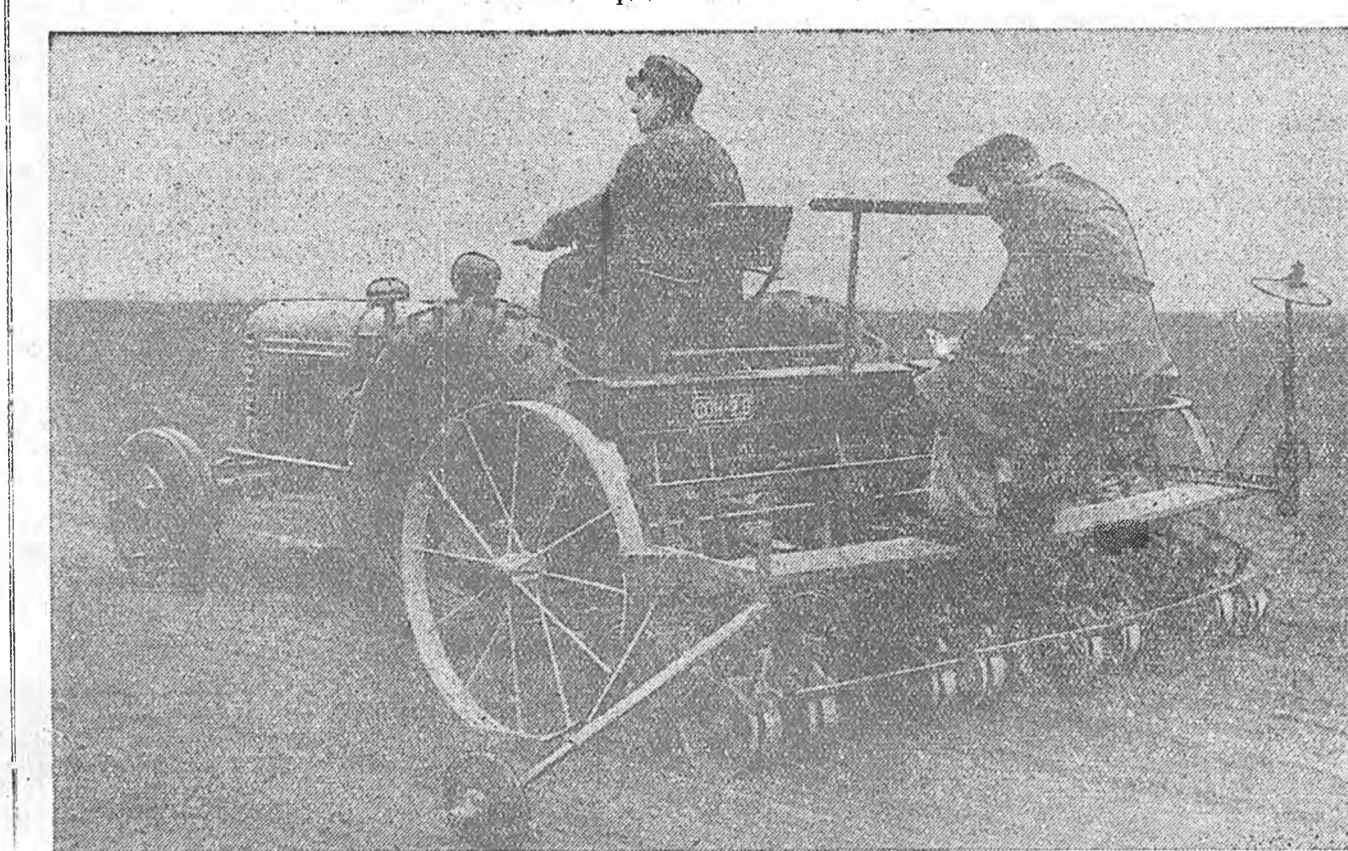
СТАВРОПОЛЬ, декабриин 6. (ТАСС). СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй урьһаламжын (1952 ондо гаргагдаһан) шүүбэринүүдэй хоёрдохи тираж мүнөөдэр эндэ болобо.

Тиражда хамтадаа 866.031.400 түхэригэй 3394300 шүүбэринүүд наадагдаа.

Магнитна хадын горнягууд жэлэйнгээ программые дүүргэбэ

МАГНИТОГОРСК, декабриин 7. (ТАСС). Мүнөөдэр магнитна хадын руднигай коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тус коллектив доторойнгоо резервнүүдые хэрэглэн, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал сүүдхэ соо дунда хэмжээгээр руда малтан абалгые 14,3 процентээр ехэ болгобо, мүн жэлэй эхинһээ хойшо гурбан миллион хахад түхэриг алмаба.

Хүдөө ажахыда—шэнэ техникэ

Украинска ССР. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, «Красная звезда» гэжэ хүдөө ажахын машина бүтээлгын Кировоградска заводой коллектив тарилгын шэнэ машинануудые бүтээхэ ба хуушануудыень шэнэдхэн һайжаруулха хүдэлмэри хэжэ байна. Тус заводто «СОН—2,8» гэжэ овощной навесной сеялкэ бүтээгдээ. Энэ сеялкэ ХТЗ—7 гү, али У—2 тракторай хойно тааруулагдан һуулгагданхай. Энэ сеялкээр свёкло, морковь, үгэрсэ, томат болон бусад овощьнуудай үрэһэ, ряд рядаар таряжа болохо юм. Сеялкэ 2,4—2,8 метр үргэнтэйгөөр таридаг, тракторай час соо 5,3 километр түргэнөөр ябахадань 1,27 гектарһаа 1,59 гектар хүрэтэр таридаг юм. Сеялкэ дээрэ нэгэ хүн хүдэлдэг. Энэ жэлдэ тус завод 500 иимэ сеялкэнүүдые бүтээн гаргаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «СОН—2,8» гэжэ овощной навесной шэнэ сеялкэ.

ТАСС-эй фотохроника.

Политическэ ба научна эрдэм үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

Улан-Удэ городто декабриин 4—5 үдэрнүүдтэ политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин III конференци болобо. Конференцидэ хабаадагшад политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин хүдэлмэри тухай нүхэр В. П. Тюшевэй тоосоото элидхэл ба шалгалтын комиссиин элидхэл шагнаба.

Арад ниитын дунда политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар Бурят-Монголой отделени тоосоото үе соогоо зарим тэды хүдэлмэри хэһэн байна. Республикын интеллигенциин түлөөлэгшэдэй дундаһаа Бүхэсоюзна обществын болото гэшүүдэй тоо нэмээ. Удха һайнтай лекцинүүдые уншадаг бэлэдхэлтэй лекторнүүд олошороо, ниитэ дээрээ лекцинүүд олоор уншагдадаг болоо. Түнхэнэй, Кяхтын аймагуудай отделенинүүд лекцинүүдые эмхидхэхэ талаар хүдэлмэреэ һайжаруулаа.

Гэхэтэй хамта, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнуудай бии байһаниие элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн делегадууд элирүүлбэ.

Хүдөө ажахын пропаганда тон хангалтагүйгөөр табигдаад байна. Республика доторнай хүдэлмэрилжэ байһан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй миил арба шахуу процентнь обществын гэшүүд мүн болоно. Хүдөө ажахын шиидхэхы участогуудта: МТС-үүдтэ, колхоз болон совхозуудай фермэнүүд, гүүртэнүүд дээрэ лекци тон үсөөн уншагдана. Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ, тэдэниие хүдөө ажахын үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар обществын Бурят-Монголой отделениин правлени тусхай шиидхэбэри абаһаншье һаа, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо үнгэрһэн саг соо колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ лекци уншалгые һайжаруулжа шадаагүй, хүдэлмэридөө эрид хубилалта хээгүй байна.

Уншагдаһан олохон лекцинүүд удхаараа үшөөл һула байна. Лекцинүүдэй идейнэ удхые һайжаруулха хэрэгтэ секцинүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй аад, өөдтэй юумэ хэнэгүй. Бурят-Монголой отделениин правлени секцинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хээгүй, тэдэнэй муу хүдэлмэритэй эбсэжэ байгаа. Сэлэнгын, Тарбагатайн, Хориин, Яруунын аймагуудтахи обществын отделенинүүд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, врачнарые, багшанарые обществын гэшүүд болгожо абаха хүдэлмэри эдэ аймагуудта һулаар ябуулагдаа.

Делегадууд нүхэд **А. Н. Пантелеев, Э. А. Вельвер** гэгшэд политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ талаар Түнхэнэй ба Кяхтын отделенинүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэд. Делегадууд нүхэд **И. В. Еранский, В. А. Святогор, И. П. Суетин, Ц. Ц. Дондоков, Н. С. Кузнецкий, А. И. Поздняков** ба бусад Бурят-Монголой отделениин правлечиин хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шүүмжэлбэ. Делегат нүхэр **А. П. Косых** колхозуудай фермэнүүдтэ зооветеринарна наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ талаар лекцинүүдые уншахада колхознигуудай ямар һонирхолтойгоор шагнадаг тухай тогтон хэлэбэ.

Конференцидэ хабаадаһан КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой секретарь нүхэр **В. И. Дубровский,** Бүхэсоюзна обществын правлениин түлөөлэгшэ нүхэр **В. Ф. Костюк** гэгшэд үгэ хэлэбэд. Хамтадаа 19 хүн үгэ хэлээ.

Республиканска конференци политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бурят-Монголой отделениин правлени, шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгаа.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын Бүхэсоюзна II съездэ ошохо делегадуудаар шиидхэхы голостойгоор нүхэд Филиппов В. Р., Бадмацыренов С. С., Пантелеев А. Н., зүбшэхэ голостойгоор нүхэр Дырхеев В. К. һунгагдаба.

Эмхидхэлэй пленум дээрэ политическэ ба научча эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын Бурят-Монголой отделениин правлениин түрүүлэгшээр ветеринарна наукануудай доктор, Улан-Удын зооветеринарна институдай директор нүхэр В. Р. Филиппов, түрүүлэгшын орлогшоноор түүхын наукануудай кандидат В. П. Тюшев, областной партийна һургуулиин директор нүхэр С. Д. Кузичев, харюусалгата секретаряар С. С. Бадмацыренов гэгшэд һунгагдаба.

Ниитынгээ ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхын түлөө

Манай колхозой ниитын ажахы жэлһээ жэл ерэхэ бүри бэхижэжэ байна. Энэ жэлдэ колхозоймнай олзо доход 1952 онойхиһоо хоёр дахин шахуу ехэ болобо. Хубаагдадаггүй фонд һайса ургаа. Ажалта үдэр бүхэндэ 1,5 түхэриг мүнгэ, 2 килограмм орооһо энэ жэлэй ноябрь һарада колхознигуудтаа авансаар хубааһан байнабди. Зарим колхознигууд, жэшээнь, хонишон нүхэр Эрдынеева, адуушан нүхэр Цыбикжапов ба бусад 2 мянга үлүүтэй түхэриг, малшад Жигжитов, Цыцырунова, Цыренов, Мункуева болон бусад мянга үлүүтэй түхэриг мүнгэ, 15—20 центнер орооһо авансаар абаба.

Эдэ зарим тэды амжалтанууд, түбхын түрүүндэ, бүхы колхознигуудай эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанай үрэ дүн мүн. Энэ жэлэй 10 һарын туршада дунда зэргээр колхозник бүхэн 350 үлүүтэй ажалта үдэр олоо. Тиихэдэ зарим түрүү колхознигууд 500—600 ажалта үдэр олоһон байна. Ажалта үдэрэй минимум олоогүй нэгэшье колхозник манда үгы юм.

Ниитынгээ ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхын түлөө манай партийна организаци саг үргэлжэ тэмсэнэ. Партийна организацимнай 10 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Нэн түрүүн колхозойнгоо ажахын гол шухала участогуудта коммунистнуудаа зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг байнабди. Дүрбэн коммунистнууд малажалда, хоёр коммунистнууд таряанажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Коммунист нүхэр Ухинов барилгын бригадые хүтэлбэрилнэ. Колхозой һүнэй-товарна фермые даагша коммунист Цыренов, коммунист хонишон Эрдынеева, ветфельдшер коммунист Самбуев гэгшэд малажал хүгжөөхын түлөө бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргана.

Даалгагдаһан хэрэгтээ коммунист бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхын, үйлэдбэри дээрэ тэдэнэрэй эрхим жэшээ харуулдаг байхын тула саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Энэ жэлдэ партийна суглаа 15 удаа үнгэргөөбди. Тэдээн дээрээ колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай, коммунистнуудай түрүү үүргэ тухай, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай ба бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Һаяхан Читын областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ мүрысөөндэ урихые дурадхаһан хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай үүсхэлые партийна суглаан дээрэ, удаань колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээд, ниитынгээ ажахые дам саашадань хүгжөөхэ талаар тодорхой социалистическэ уялгануудые абаһан байнабди. Жэшээнь, 1954 ондо эбэртэ бодо малай тоое 1080 толгой болгожо, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 850 литр һү һааха, һү ехэтэй 60 үнеэдһээ нэгэ гүүртэ ерэхэ жэлдэ эмхидхэжэ, тус бүриһөөнь 1000 литрһээ доошо бэшэ һү һааха гэжэ шиидээбди. Тиихэдэ 1954 ондо бүхы эбэртэ бодо малай тоо толгойн адаг 40 процентнь үнеэд болохо байна. Хони һайса үсхэбэрилхэ зэргэтэйбди. Юуб гэхэдэ, хониһоол тон ехэ олзо доход абаха байнабди. 1954 ондо 9 мянга шахуу хонитой боложо, нарин нооһотой хонин бүриһөө 3,5 килограмм, нарибтар нооһотой хониһоо 3,3 килограмм, шэрүүн нооһотой хонин бүхэнһөө 2 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалжа абаха ёһотойбди.

Мүнөө малай үбэлжэлгын тон харюусалгатай үе ерэбэ. Малаа һайнаар ондо оруулжа шадаа хадаа малажалаа саашадань хүгжөөхэ талаар абаһан уялгануудаа дүүргэжэ шадаха байнабди. Мүнөө гүүртэ, отара бүхэн малаа һайнаар харууһалжа байна. Нэгэшье мал үхүүлээ, тураагаагүйбди. Малаа эмхитэй һайнаар ондо оруулхамнай дамжаггүй.

Манай колхоз таряанай эрхим һайн ургаса үшөө абажа шададаггүй юм. Энэ хадаа ехэнхинь тарянайнгаа газарые һайнаар элдүүрилдэггүй, агротехническэ бүхы заабаринуудые нарииаар сахидаггүй ушарһаа болоно. Тиимэһээ тарянайнгаа газарые тон һайнаар элдүүрилдэг, агротехникын бүхы заабаринуудые наринаар сахидаг болохо, ерэхэ жэлһээ эхилжэ гектар бүриһөө 10 центнерһээ доошо бэшэ ороoһото культурануудай ургаса абаха зэргэтэйбди.

Иигээд байхадаа манай колхозой ниитын ажахы нилээд бэхижэхэ, колхознигуудай материальна байдал ехээр һайжарха болоно. Энэ зорилгые хүсэд шиидхэхэ дүүрэн арга боломжо манда бии. Имагтал ниитынгээ ажахые дам саашадань хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ бүхы колхознигуудай хүсэ шадалые хандуулха, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай үүргые бүри дээшэлүүлхэ ёһотой болонобди.

Ц. Цыбикжапов, Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

Партиин түүхэ ба теориие шудалалгада харюусалгагүйгөөр хандана

Селендумын мотор заһабарилгын заводой эхин парторганизациин дэргэдэ партиин түүхэ шудалха кружок энэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн байна. Парторганизациин секретарь нүхэр Бдюхин Н. П. энэ кружогой пропагандистаар баталагдаһан байна.

Һуралсалай жэлэй эхилһээр энэ кружогто 7 заняти үнгэргэгдөө. Партиин түүхын хураангы курсын нэгэдэхи бүлэгые кружогто һурагшад мүнөө үзэжэ байна. Һурагшадын занятинуудһаа ходо таһарна. Жэшээнь, октябриин 1-дэ 20 хүнэй 11-ниинь, ноябриин 2-то—10 хүн, ноябриин 16-да—9 хүн занятидаа ерэһэн байна. Ямаршье шалтагаангүйгөөр занятидаа ерэдэггүй ушарнууд нэгэтэбэшэ үзэгдэнэ. Коммунист нүхэр Кулаков И. Я. 7 занятиин 6-дань байгаагүй, нүхэр Демухамедов С. Ш. 5 занятида байгаагүй, мүн нүхэр Иванов И. С. баһал 7 занятиин 5-дань хабаадаагүй байха юм. Партийна журам эбдэһэн эдэ коммунистнууд тухай партийна суглаан дээрэшье, партбюрогой заседани дээрэшье хэлсэгдээгүй, тэдэндэ ямаршье хэмжээ абтаагүй байна. Зарим һурагшад тетрадь, карандашгүй занятидаа ерэдэг, конспектшье табидаггүй юм.

Пропагандист нүхэр Бдюхин кружогойнгоо занятиие идейно-теоретическэ доодо хэмжээндэ үнгэргэнэ. Альбомууд болон политическэ карта хэрэглэдэггүй, хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө нютагай байдалһаа жэшээнүүдые харуулдаггүй юм. Партиин түүхын хураангы курсын 1-дэхи бүлэгөөр заняти үнгэргэхэдөө нүхэр Бдюхин аяар 1949 ондо бэшэгдэһэн конспектээ хэрэглэнэ. Крепостной эрхэ тухай хэлэхэдээ материалаа һурагшадтаа һайнаар ойлгуулжа шадабагүй.

Үзэһэн материалнуудаараа нүхэрэй ёһоной буляалдаа хэжэ, һонирхолтойгоор хөөрэлдэжэ занятияа үнгэргөө һаа, кружогой хүдэлмэри коммунистнуудта туһалха юм гэжэ мотор заһабарилгын заводой эхин парторганизациин секретарь үшөөл ойлгоодүй байна.

Энэ кружогто һурадаг коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдые марксистско-ленинскэ үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха шухала.

В. Бадашкеев.

Колхознигуудай ажабайдал улам һайжарна

Ново-Сретенка тосхоной колхознигууд улам баян, культурна байдалтай боложо байна. Эндэ айл бүхэндэ Ильичын лампочка яларна, радио дуугарна.

Оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнгаа ашаар тус колхоз баян ургаса хураажа, ажалта үдэр бүхэндэ 2 килограмм шэнииса, 700 грамм хара таряа хубаагаа. Мүнөө зарим колхознигууд хэдэн арбаад центнер таряа ажалта үдэртөө абаба. Жэшээлхэдэ, колхозник И. Афанасьевай бүлэ 40 центнер, С. Афанасьевай, Я. Афанасьевай, К. Ткачевой бүлэнэр тус тустаа 30 гаран центнер ороoһо абаһан байна.

Колхознигуудай материальна ажабайдалай һайжархатай хамта, культурна эрилтэнь дээшэлнэ. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа радио шагнадаг, газетэ, журналнуудые уншадаг юм. Энэ жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 41 хэһэг «Бурят-Монгольская правда» газетэ, мүн олон хэһэг «Бурят-Монгольский комсомолец», «Агитаторай блокнот» болон «Ленинский путь» гэжэ районно газетэ захиһан байна.

М. Фалилеев.

Бичура.

К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Москвско хүдөө ажахын академиин һүнэй-ажахын лаборатори соо ахалагша научна сотрудник М. Д. Мулярчук ба аспирант Л. В. Андриевская гэгшэд Сталинска шангай лауреат профессор Р. Б. Давыдовай хүтэлбэри доро һүнэй шэмэ тоһоной процентые тодорхойлхо шэнэ арга зохёожо дүүргэхэеэ байна.

Энэ шэнэ арга хадаа орёо бэшэ, харин, зүб ба бусадшье эдеэ хоолой зүйлнүүдэй шанарые тодорхойлходо хэрэглэгдэжэ болохо юм. Мүнөө хэрэглэгдэдэг кислотно аргада ороходоо анализ нилээд түргэнөөр хэгдэнэ.

Залуу эрдэмтэд юрын хоёр прибор ухаалан зохёобо. Тэдэнэй нэгэниинь лаборатори соо анализуудые олоор хэхэдэ хэрэглэгдэхэ, нүгөөдэнь хээрэ хэрэглэгдэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша научна сотрудник М. Д. Мулярчук, аспирант Л. В. Андриевская гэгшэд һүнэй шэмэ тоһонойнь процентые шэнэ аргаар тодорхойлжо байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Эдэбхитэй лектор

Баянай дунда һургуулиин (Зэдэ) багша, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүн Зинаида Трофимовна Борунова колхознигуудай, залуушуулай дунда хододоо лекци уншана. Нүхэр Борунова ноябрь һарада «Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай», «Бурят-Монголой комсомольско организацинуудай түүхэ тухай», «Советскэ залуу үетэнэй зан абари ба культура тухай» лекцинүүдые уншаһан байна.

Мүн Баянай лекторскэ группын гэшүүн багша А. Смирнова һурагшадай түрэлхидтэ зорюулан олон лекцинүүдые уншаа.

Д. Хилтухин.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар болобо

Һаяхан Сэлэнгын аймагай библиотекын уншалгын зал соо аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй 2 үдэрэй семинар болобо. Семинарта хабаадагшад партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд тушаа лекци болон элидхэлнүүдые шагнаа. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүн нүхэр И. В. Еранский «Советскэ залуушуулай хани барисаан, нүхэрлэл ба инаг дуран» гэһэн темээр лекци уншаһан байна.

Шэнэ цех баригдажа байна

Тарбагатайн аймагай эдеэ хоолой комбинат кондитерска зүйл үйлэдбэрилхэ даалгабаряа һара бүхэндэ дүүргэнэ.

Мастер Илларион Арсентьевич Черниговскиин хүтэлбэрилдэг карамельнэ цех илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ цех үдэр бүхэндэ 28 сортын 700 килограмм конфетэ гаргана. Тэрэ тоодо «бухарская», «алтан улей», «барбарис» гэжэ ба бусад амтатай, һайхан оройлтотой конфетэнүүд бии.

Мүнөө энэ комбинат үйлэдбэреэ үргэдхэхын тулада кондитерска шэнэ цех барижа байна. Энэ цехынь түрүү техникээр зэбсэгжүүлэгдэхэ юм.

Студентнүүдэй конкурс соносхогдобо

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай түүхын-филологическа факультедэй комсомольско организаци ба профсоюзна комитет эрхим шүлэгүүдые, рассказуудые, очеркнуудые болон литературна бусад жанрнуудаар зохёолнуудые бэшэхын түлөө конкурс соносхобо.

Эрхим зохёолнуудай түлөө нэгэ 1-дэхи, хоёр 2-дохи, гурбан 3-дахи шангууд тогтоогдоо.

Тус конкурсда институдай бүхы студентнэр хабаадалсахаар уряалагданхай. Конкурсын дүн 1954 оной январиин нэгэндэ гаргагдаха юм.

Ц. Балданов.

Газетэ, журналнуудые захилга эмхитэйгээр үнгэргэе

Советскэ хэблэл хадаа арад зонтой үдэр бүри, час бүри Коммунистическэ партиин хөөрэлдэжэ байдаг тон хүсэтэй зэбсэг мүн.

Манай орондо үргэн ниитэ арад зондо хэблэл тараалга хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ даалгагдадаг гээшэ. Жэл ерэхэ бүри олоороо гаргагдажа байгаа газетэ болон журналнуудые захигшадтань саг соонь хүргэхэ уялгатайбди.

Хэлхеэ холбоошод газетэ, журналнуудые ажалшадта саг соонь тарааха бүхы арга боломжотой байна. Энэ хэрэгтэ колхозууд болон эмхи зургаануудай почтальонуудые, мүн үргэн ниитэ эдэбхитэдые хабаадуулжа болохо юм.

Өөрынгөө зорилгые һайнаар ойлгоһон хэлхеэ холбооной олон тоото хүдэлмэрилэгшэд партийна болон советскэ органуудай зүгһөө зохихо туһаламжа абажа, ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудые захилга амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна.

Хэжэнгын аймагай Чесаныи хэлхеэ холбооной агентствын, Заиграйн аймагай Дээдэ-Тальцын, Хориин аймагай Хандагайн, Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй, мүн бусадшье отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд центральна газетэ, журналнуудые захилга бүхыдэнь дүүргээ.

Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, мүн Ново-Сретенскэ сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта хэблэл захилга амжалтатайгаар үнгэрөө. Эндэхи колхозуудай түрүүлэгшэнэр болон партийна организацинуудай секретарьнууд захилга эмхидхэлгэдэнь хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна.

Газетэ болон журналнуудые захилга эмхидхэлгэдэ эдэбхитэд-тараагшад мүн лэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Тэдэнэй тоодо Баргажанай аймагтахи «Заготскодой» конторын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Иванова, Байкало-Кударын аймагтахи гүрэнэй ондатрова ажахын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Громченко, Бичурын аймагай финансово-банковска таһагай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Паньков болон бусадай нэрэнүүдые нэрлэжэ болохо юм.

Центральна газетэ, журналнуудые захилгада зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. Илангаяа хүдөө ажахын ба нютагай хэблэлнүүдые захилга республика соо хангалтагүйгөөр ябажа байна. Иволгын, Мухаршэбэрэй, Яруунын, Ториин, Зэдын, Ахын ба Закаменай аймагуудта хүдөө ажахын журналнуудые захилгын түсэб оройдоол 10—20 процент дүүргэгдээ.

Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин, Чапаевай нэрэмжэтэ, «Авангард», «Красный боец» колхозуудта, Кабанскын аймагай Ждановай, Кировэй, Сталинай, Ворошиловай, Маленковой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта ямаршье хэблэл захигдаагүй байна. Тэрэшэлэн Хориин, Иволгын, Мухаршэбэрэй болон бусад хэдэ хэдэн аймагуудай олохон колхозуудта мүн лэ иимэрхүү байдал тохёолдонхой. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр хүдөө ажахын журналнуудые захилга эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой аад, харин өөһэдөөшье тэдэ журналнуудые захихаяа арсадаг байна. Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагай Шергинскэ сомоной соведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дубинин, партийна организациин секретарь нүхэр Соболев гэгшэд «Наукын туйлалтанууд ба хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэл», «Малажал» гэжэ журналнуудые захихаяа арсаһан байха юм. Тэрэшэлэн хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдөө ажахын хэблэл захилгые эмхидхэлгэдэнь хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалха ёһотой байбашье, өөһэдөөшье захидаггүй юм. Центральна газетэ, журналнуудые захилга эмхидхэхын хажуугаар, республиканска болон аймагай газетэнүүдые захилгада мүн лэ шухала анхарал хандуулха хэрэгтэй. Гэхэ зуура, 1954 ондо республиканска болон аймагай газетэнүүдые захилга республика соо хангалтагүйгөөр ябажа байна. Илангаяа Закаменай, Зэдын, Яруунын, Заиграйн, Кударын, Курумканай, Иволгын, Мухаршэбэрэй ба Бичурын аймагуудта «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольский комсомолец», мүн аймагай газетэнүүдые захилга бүришье хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ.

Ахын аймагай нэгэшье эмхи зургаан болон колхоздо газетэ захилга эмхидхэгшэд мүнөө болотор томилогдоогүй байһаар. Иимэ байдалые мэдэжэ байбашье, аймагай «Союзпечатиин» хүтэлбэрилэгшэд һанаа амархан һуунад.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд партийна, комсомольско болон ниитын организацинуудай туһаламжаар хэблэл захилгада бии байһан дутагдалнуудые дары усадхажа, газетэ, журналнуудые захюулха түсэбөө сүм дүүргэхэ зорилготой.

Е. Бонанни, «Союзпечатиин» областной таһагай начальник.

Хэблэл тараалгые хүтэлбэрилхэ

Ажалшадта газетэ, журналнуудые захюулха хүдэлмэри республикадамнай мүнөө түлэг дундаа ябажа байна. Ерэхэ жэлэй газетэ, журналнуудые захилга Прибайкальска аймагай предприяти болон эмхи зургаануудта, колхозууд болон МТС-тэ үни эхилээ.

Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай, финансово-банковска хүдэлмэрилэгшэдэй болон бусадшье эмхи зургаануудай партийна организацинууд газетэ захюулха асуудалда харюусалга ехэтэйгээр хандана. Дээрэ дурсагдаһан партийна эхин организацинууд газетэ, журналнуудые захюулгые эмхитэйгээр үнгэргөө. Тэдэ организацинуудта коммунист, комсомолец бүхэн 1954 оной газетэ, журналнуудые захиһан байна. Хрущевой ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта айл бүхэн газетэ захяа.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, хэблэл тараалгада партийна, комсомольско болон ниитын бусад организацинуудай 34 түлөөлэгшэд хабаадалсана.

Хэблэл тараалга зарим колхозууд болон эмхи зургаануудта амжалтатайгаар үнгэржэ байбашье, аймаг соо юрэнхы дээрээ тус хүдэлмэри үшөөл хангалтагүй байна. Жэшээнь, Байкальска леспромхозой партийна эхин организаци томохон партийна организацинуудай нэгэн юм. Тэрэ леспромхоздо 500 гаран модошод тоологдодог. Гэхэ зуура тэндэ центральна болон республиканска газетэнүүдые нэгэшье хүн захяагүй. Хэлхеэ холбооной Горячинска отделени Байкальска леспромхозтой зэргэлээд байдаг юм. Теэд тэрээнэй начальник нүхэр Саган газетэ захюулгада ямаршье анхарал табинагүй.

Молотовой нэрэмжэтэ, «Путь к социализму» колхозуудта, Итанцын леспромхоздо, Еловско комбинадта, тэрэшэлэн бусадшье колхозууд болон эмхи зургаануудта мүнөө болотор газетэ захилга эхилээдүй.

Аймагай хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Бурдуковский, КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Шикуло гэгшэд томонууд предприятинуудта газетэ захилгын хойшо татагдажа байһые һайса мэдэжэ байбашье, 10 хоног бүри мэдээнүүдые суглуулхаһаа бэшэ ондоо юушье хэнэгүй.

Г. Чесанский.

Ажалшадые эрхимээр хангая

Ажалшад удха һайнтай, гоё һайхан советскэ фильмнүүдые харахые ехэтэ хүсэдэг. Тиимэһээ тэдэнэрэй энэ эрилтые хангахын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

Шэнэ, һонин кино харуулхаһаа хэдэн хоног урид тэрээнэй удхашаарые харагшадта али болохоор ойлгуулха гээшэ ехэ шухала. Тэрээнэй тулада нютагай хэблэл ехэ үүргэ дүүргэдэг юм. Киногойнгоо аппаратурые эртээнһээ бэлэдхэлгэ мүн лэ ехэ удхашанартай. Кино харуулгын шанар энээнһээ дулдыдадаг байна.

Хэрбээ ажалшадта кино хэдэн дахин муугаар харуулаа һаа, саашадаа тэдэнэр ямаршье һайн киногой гаража байхада ерэдэггүй юм. Мүн энэ үедэ ямаршье соносхолой туһалхагүйнь мэдээжэ.

Дүй дүршэл хадаа дээрэ хэлэгдээшые элитээр гэршэлнэ. Хаана, ямар киномеханик нэгэ газартаа саг үргэлжэ һайнаар хүдэлмэрилнэб, тэндэл амжалта туйлагдадаг. Хаана механигууд саг үргэлжэ һэлгэгдэнэб, тэндэл кино муугаар харуулагдадаг.

Киноаппаратурые, нэгэ механигһаа нүгөө механигта ойро зуураашье һаань үгэхэ гээшэ ехэ муу байна. Юуб гэхэдэ, зарим киномеханигууд аппаратурые ойро зуура абаад, тэрээндэ хайша хэрэгээр хандадаг. Тиин үнэтэ аппарадууд эбдэржэ, хэндээшье хэрэггүй болошодог.

Би мүнөө хэрэглэжэ байһан киногойнгоо аппаратурые 1948 ондо тушаажа абаа һэм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо аппаратурамнаи нэгэшье заһабарилагдангүйгөөр, һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Проекционно аппаратура 1947 онһоо мүн лэ заһабарилагдангүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Киномеханигууд Фрышкин, Каломынин гэгшэд өөһэдынгөө киноаппаратуранuудта тэрэшэлэн гамтайгаар хандадаг.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленум культурын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилго табиһан байна. Киногой хүдэлмэрилэгшэд партиин уряае дүүргэлтэ болгон, ажалшадта кино харуулгые һайжаруулхын түлөө оролдохо ёһотой.

Н. Шешурыхин, киномеханик.
Кабанскын аймаг.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ ҮДЭР БУРИИН АНХАРАЛ ХАНДУУЛХА

☆

Хүршэтээ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө

Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо малай үбэлжэлгэ муу бэшээр үнгэргэгдэжэ байна. Һүнэй-товарна фермэ үбэлжэлгэдэ илангаяа һайнаар бэлэдхэһэн байна. Малшад ба колхозой барилгын бригадынхид малайнаа байрануудые һайнаар заһажа дулаалһан байгаа. Хорой хуһамануудта шэлбүүһэ модод түшүүлэгдэжэ, нэмэри хэгдэһэн байха юм. Дүршэлтэй малшан Василий Филиппович Димовэй хүтэлбэреэр тус фермын һаалишад, малшад ба тэжээл шэрэгшэд малаа гансашье гарза хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө бэшэ, мүн үнеэдэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Фермэдэнь жэшээтэ гурим тоггоогдоһон, малай уһалалга һайнаар эмхидхэгдэһэн байна. Үнеэдэй ба тугалай байранууд дотор хододоо сэбэр байдаг. Һаалишад Наталья Плюснина, Валентина Гащева, Мария Новолодская болон бусад малай харууһалгые һайжаруулна. Нүхэр Димов фермээ хододоо недели соо хүсэд хүрэхэ тэжээлэй запастай байхын түлөө оролдодог.

—Ямар нэгэн шалтагаанаар тэжээл шэрэхэ аргагүй болоошье һаань, малдаа недели соо эдюулхэ тэжээлэй запастай хэзээдэшье байха ёһотойбди,—гэжэ фермые даагша тэжээл шэрэгшэдтэ хэлэдэг.

Гавриил Васильевич Падеринэй даадаг хониной-товарна фермэдэ үбэлжэлгэ мүн лэ һайнаар үнгэрэгдэжэ байна. Тус фермынхид байгша ондо нооһо хайшалалгаар аймаг соогоо түрүү һуури эзэлээд, ерэхэ жэлдэ бүри ехэ амжалта туйлаха хүсэлэнтэй. Хонишод хонидоо бүрин бүтэнөөр үбэлжүүлхэ, хүсэ шадал һайнтайгаар хабарай ногоон зүлгэ гэшхүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Фермэнүүдтэ үбһэ шэрэдэг залуу колхознигууд Илья Балдаков, Валентин Гашев, Геннадий Балдаков гэгшэд оролдосотойгоор хүдэлмэрилнэ.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой малшад малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхын түлөө, колхозно малшадай урда парти, правительствын табиһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадтай мүрысэнэ. Энэ мүрысөөндэ түрүүлхэ гэжэ тэдэнэр ехэ оролдоно. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо дүршэлтэй малшад олон юм. Энэ колхозой мал тэжээлээр һурагүй һайнаар хангагданхай, тэжээл буйлуулга һайнаар эмхидхэгдэнхэй байна. Гэбэшье, ждановайхид мүрысөөндэ түрүүлхээр зоригжонхой.

Г. Иванов.

Хэжэнгынхид алдуугаа дабтана

Мүнөө жэлдэ Хэжэнгын аймагай колхозууд малай үбэлжэлгые нёдондонойхи шэнги хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ байна. Нёдондоной үбэлжэлгын турша соо харууһалгын муугһаа, үбһэ тэжээлэй дутамагһаа боложо, эндэхи колхозуудай олон мал гарзалһан, тураһан ба малай ашаг үгэлгэ эрид доошолһон байгаа. Теэд аймагай колхозуудай, МТС-үүдэй, партийна болон советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд урда жэлэйнгээ алдуу дутуунуудһаа ямаршье тобшолол хээгүй, тэрэнээ мүнөө дахин дабтажа байна.

Хэжэнгын олонхи колхозууд бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие таһалдуулаа һэн гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үбһэ бэлэдхэхэ гүрэнэй даалгабари миил 32,8 процент дүүргэгдэһэн байха юм.

Үбһэ тэжээлэй иимэ дутамаг байһан дээрэһээ эндэхи колхозууд ба МТС-үүд бии байһан тэжээлые дуууһыень суглуулжа орошолхо, нигта тоо бүридхэлдэ абаха ба гамтайгаар гаргашалха зэргэтэй байгаа. Гэбэшье, «Коммунизм» колхоздо 260 гектарай соломо мүнөө хүрэтэрөө һурилэгдөөгүй хэбтэһээр. Энэ колхозой фермэнүүд, гүүртэнүүд ба отаранuудта тэжээлэй запас оройдоо байгуулагдаагүй, кормушкануудшье түхеэрэгдээгүй, тэжээл малай хүл доро хаягдажа үгтэдэг, тиигэжэ ехэнхинь хог боложо һаладаг байха юм.

Машинно-тракторна станцинууд фермэнүүдтэхи малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга хангаагүй. Хэжэнгын МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо заводской 5 кормозапарник бии аад, оройдоо нэгэниинь тодхогдоһон, «Коммунизм» колхозой 2 кормозапарник хоюулаа хүдэлгэгдөөгүй байна. Чесанын МТС-эй харьяата колхозуудта мүнөө хүрэтэр нэгэшье кормозапарник тодхогдоогүй байһаар. Теэд соломо, набша мүшэр, шанар муутай үбһэ ууралтуулжа малда эдюулхэ хэрэгтэй байһыень колхозуудай ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд яһала мэдэхэ юм.

Гадна, МТС-үүд ба колхозуудта бии байһан тэжээл хэршэдэг, бутаргадаг машинанууд ашаглагданагүй. Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта бии байһан универсальна тээрмэнүүд ба тэжээл бутаруулдаг машинанууд хэрэглэгдэнэгүй. Тэжээл ямаршье хэмжүүр ба шэгнүүргүйгөөр, бутаруулагдангүй ба ууралтуулагдангүй, холисо болгогдонгүй малда үгтэнэ. Тэрэнэй эсэстэ тэжээлэй зарим хубинь хии талаар хэрэггүй болодог байна. Тэрээнһээ байтагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо орооһо тарян оройдоо буйлуулагдангүй, газарта адхагдажа, гахайнуудта эдюулэгдэнэ.

Зарим колхозуудта малай уһалуури тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоздо 6 ондоо отарын 2000 толгой хонидынь оройдоо уһалууригүй. Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта уһалууряар дутаха ябадал мүн лэ үзэгдэнэ.

Эдеэлүүлгэ ба уһалалгын муутаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ олохон колхозуудта малынь ехээр туража, ашаг үгэлгэнь доошолжо байна.

Гансахан Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 5 мянга үлүүтэй элдэб түрэлэй мал дундаһаа доошо хүсэ шадалтай болонхой. Гадна, үнеэдһээ тон бага һүн һаагдадаг болоо. Жэшээнь, үшөө октябрь һара соо «Манай ажал» колхоз һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр миил 2,4 литр, «Зургаанай зам», Тельманэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд—11,2—11,8 литр һү һааһан байха юм.

Байгша ондо Хэжэнгын аймагай колхозууд зоотехническэ барилгануудые хэхэ түсэбөө миил 14,2 процент дүүргэһэн байна. Түсэбэй ёһоор 17224 толгой малай байха 55 байра баригдаха аад, 2400 толгой малай байха миил 8 байра баригданхай. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Аюржанаев) 100 үнеэнэй байха байра гурбан жэл соо баригдажа дүүргэгдээгүй байһаар. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Ринчинов), «Зургаанай зам» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Намдаков) болон бусад колхозуудта малай байранууд тон удаанаар заһагдажа, мүнөө хүрэтэр унжагайруулагдана. Энэ хүдэлмэридэ тус колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд миил 3—5 хүниие табяад лэ, һанаагаа амардаг байна.

Аймагай колхозуудай олонхи фермэнүүд малшадаар мүнөө хүрэтэр хүсэд хангагдаагүй байһаар.

Аймагай колхозуудай агро-зоотехническэ курсануудай һуралсалда мүнөө жэлдэ 260 хүн хабаадуулагдаха зэргэтэй аад, мүнөө хүрэтэр нэгэшье колхоздо энэ курсын занятии эхилээдүй. Малшадые бэлэдхэхэ шухала байһаниие мэдэбэшье, Хэжэнгын МТС-эй главна зоотехник нүхэр Сазонова, Чесанын МТС-эй директорэй уялгые дүүргэгшэ нүхэр Тайнов энэ хэрэгтэ огто анхаралаа хандуулнагүй. Колхозуудта саг үргэлжэ хүдэлхөөр томилогдоһон, МТС-эй мэргэжэлтэд үшөөл урдынгаа хэбээр ажаллаһан зандаа, колхозуудтаа хүсэд ерээдүй, фермэнүүд, гүүртэнүүд ба отаранuудта үсөөн ябадаг байна.

Аймагай олонхи колхозуудта малшадай дунда ниитэ-политическэ ба ойлгууламжын хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Олохон фермэнүүд радиогүй, газетэ ба журналнуудые абанагүй. МТС-үүдэй зооветеринарна мэргэжэлтэд малшадай дунда лекци ба хөөрэлдөөнүүдые хэнэгүй. Малшадта эд бараа наймаалха нүүдэл наймаан тон хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи магазинда махорко, кондитерска зүйлнүүд, хлопчато-бумажна бүд гэхэ мэтын үргэн хэрэглэлэй товарнууд байдаггүй.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой ёһоор малажалһаа ороһон олзо доходһоо колхознигуудта мүнгэ авансаар үгэхэ гурим Сталинай нэрэмжэтэ колхозһоо бэшэ бусад бүхы колхозуудта сахигданагүй.

Малай үбэлжэлгэдэ эдэ бүхы дутуунуудай тохёолдоһондо, алдуунуудай дахин дабтагдажа байһанда мүн партиин айком ба аймгүйсэдком зэмэтэй. Тэдэнэр нёдондонойнгоо алдуу дутуунуудһаа тобшолол хээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

А. Заглигский, А. Игнатьев.

Үндэр наһатай эрхим хонишон

Кяхтын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыбик Цыбиков 300 хони адуулна. Үбэлдэ һайнаар бэлэдхэһэнэй ашаар хонинойнь хүсэ шадал мүнөө һайнууд. ...0 наһатай Цыбиков даажа абаһан хонидоо нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тула оролдон хүдэлмэрилжэ байна.

В. Баторов.

БМАССР-эй Культурын министерствын полиграфическа промышленностиин ба хэблэлэй таһагай типографиин наборно цехын хүдэлмэришэн Клавдия Ивановна Кочетова эрхимээр набор хэдэг, үдэрэйнгөө даалгабариие 130—140 процент дүүргэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Кочетова хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Аймаг соогоо түрүү сельпо

Загустайн сельпо Сэлэнгын аймпотребсоюзай системын эгээл ехэ сельпо юм. Тус сельпо промышленна эд бараанай 4, эдеэ хоолой 2 магазинтай, нэгэ пекарнитай, нэгэ столовотой юм.

Сельпогой правлени ба Тохойн территориальна партийна организаци худалдаа наймаанай культурые һайжаруулхын, эд бараанай эрьесын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын тулада продавецуудэй дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Мүнөө тус сельпогой продавецууд «Советскэ худалдаа наймаа саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» парти, правительствын тогтоолые шудалжа байна. Мүн агитаторнууд «Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые тэдээндэ тайлбарилан, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлтэрэнхэй. Түрүүлжэ ябаһан № 1 сельмагай продавец нүхэр З. Баймульдина октябрь һара соо эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые 110 процент дүүргээ һэн. Ноябрь һарынгаа түсэбые баһал үлүүлээ.

Нүхэр Баймульдинагай ажалладаг магазин соо хододоо сэбэр байдаг.

Тиихэдэ № 4 магазинай продавец нүхэр Н. Добоева Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ажалшадые промышленна ба эдеэ хоолой товарнуудаар таһалдалгүй хангажа, эд бараанай эрьесын һара бүриин түсэбые болзор соонь дүүргэдэг байна.

Сельпогой правлени продавецуудэй абаһан уялгаяа дүүргэжэ байһанай дүнгүүдые һарадаа хоёр дахин гаргажа, түрүүшүүлынь Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэдэг.

Тус сельпогой үйлэдбэриин зүблөөн ба хамтын суглаан саг сагтаа болодог. Сельпогой хүдэлмэрилэгшэд суглаан дээрээ шүүмжэлэл ба өөрын өө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дутагдалнуудаа элирүүлдэг.

Н. Бочкин.

САТИРЫН БУЛАН

Зүүдэн ба бодото байдал

Үбэлэй эхинэй шэмэрүүн хүйтэн һалхин орохо, шургаха забһар бэдэрһэндэл, тосхон соогуур иишэ тиишээ зайгуултана, хашаа, гэрнүүдэй ара үбэрөөр тогтоһон хүнгэрэг саһые зузаална. Зүгөөр Прибайкальска аймагай Соведэй гүйсэдкомой коммунально-ажахын таһагые даагша нүхэр Бурцевай гэр руу хайшан гээд нэбтэрхэнь һэм! Гэрэй эзэн өөрынгөө байрые бүхы шадалаараа заһабарилһан, дулаалһан байна. Энэ үедэ Александр Семенович амаржа, тэнииижэ хэбтэхэ зуураа, айхабтар һонирхолтой зүүдэ харана, аман соогоо бага сага дуугарсагаагаадшье абана ха.

...Аймагай центртэ туйлай ехэ барилгын хүдэлмэри ябуулагдажа байһаар үзэгдэнэ. Ойро тойроной ой модон нэлэнхыдээ шахуу тайрагдажа, тэргэнүүдээр, машинануудаар шэрэгдэжэл, шэрэгдэжэл байна. Модо зүдхэһэн тракторнуудай таршаганаан таһалгаряагүйгөөр шууяжа, шэхэ дүлиирүүлэн дуулдана. Хараха янзада, үни холын баригдажа диилдээгүй больница, байрын гэрнүүд, эмхи зургаануудай байшангууд бодхоогдонхой, үндэр һайханаар тэбхылдэнэ. Тэдэнэй бултанһаань гоё, ехэ гэгшын, дүрбэн дабхар гостиница дүүргэгдэжэ, «зүүнһээ гаруута» байна. Нүхэр Бурцевай захиралтын ёһоор тэндэ столово, парикмахерска, ерэһэн, ошоһон хүнүүдэй байрлаха таһалганууд нээгдэнхэй. Ханаарнь сэсэгтүүлэн зурагдаһан угалзанууд яларжа, зоной сэдьхэл зурхэ баясуулна хэбэртэй...

Нүхэр Бурцевай үглөөгүүр эртэ ажалдаа ошоходо, газаа мүн лэ һалхитайшаг байба. Зүгөөр гостиница, парикмахерска, коммунально-ажахын таһаг гурбанай сугтаа байрладаг гэрэй углуула үнөөхил «Парикмахерская» гэһэн бэшэг үлгөөтэй харагдана. Жэгтэй зүүдэ зүүдэлһэндээ һанаагаа зобонгишогоор алхалһаар тэрэ тон түрүүн гостиница руу орошобо. Эндэхи бүхы юумэн хуушааараа! «Зүүдэн гэээшэ хүниие хайрагүйгөөр гасаалдаг байна даа» гэжэ бодоһоор углуугай орон дээрэ тэрэнэй һууха гэжэ халта хургаараа хүрэхэдэнь, тэрэнь гуниггайгаар хахинаһаар ханаһаа нааша халтирба.

«Ай халаг! Юун гэһэн урагшагүй юм агшаб, заһа, болишье адли» — гэжэ зосоогоо шэбшээд, Александр Семенович зэргэлээ дүрбэн оронуудай хоёрдохидонь ошобо. Тэрэнэй хушалта сагаан бүдынь һэхээд, матрасынь барижа үзэхэлөөрнь, анхандаа зөөлэн хүбэн байһанаа тэрэнь мүнөө хатуу гэгшын монсогор «нюдарганууд» болошонхой, «дээрэмнай һуугаад үзэ» гэһэндэл шэрүүнээр угтаба. Хабхагынь хододоо нээгдээд байдаг тумбочкаһаа тороржо унан алдаһаар нүхэр Бурцев гурбадахи орондонь дүтэлбэ. Тиин дээрэншье һууха гэнгүйгөөр миил подушкынь барижархихолоорнь, шэрүүн соломонь гурил мэтэ болотороо үйрэшэнхэй аад, эзэнэйнгээ хамарта оросо тооһо бурьюулба. Тэрэнһээнь нэгэ найтаагаад, нүгөө тээшээ эрьелдэжэ, стол дээрэ байһан элдэб «культурна» хэрэгсэлнүүдые ажаглан хараба. Тэндэнь Чеховэй рассказуудай гадаргүй болошоһон ном, соорхой хайрсагтай домино, «Труд» газетын энэ жэлэй август һарын нэгэ номер байба. Бэшэ юушьегүй.

Тиигэһээр байтар Александр Семеновичын пеэшэнгэй зүүгээр алхалан ябатар гэрэй баруун хойто буланда нэгэ зурагар юумэн ялагас гэбэ. Бүри дүтэлөөд харахалаарнь, тэндэнь хүнэй хурга багтахаар нүхэн, тэрээгээрнь хүхэ тэнгэри, хүбэн үүлэн харагдажа байба. Шургаха забһар оложо ядадаг һүниин һалхин одоол энээн руу дуутай шуутайгаар ородог байгаа бшуу!

Эдэ бүгэдые ажаглаһанайнгаа һүүлээр нүхэр Бурцев ханада үлгөөтэй байһан гомодол, дурадхалай хуушаршаһан дэбтэр һэхэжэ харана. Тэрээн доторнь гансал нюурта иигэжэ бэшээтэй: «Энэ гостиница дстор тон һайнаар амаржа болохо байна. Бүхы юумэнинь сэбэр һайхан, эмхитэй, гуримтай. П. В. Нюсхаев». Ямар «һайн» хүсэлтэйгөөр эдэ үгэнүүдэй бэшэгдэһэниинь танигдамаар бэшэ байна.

—Манай гостиница ажалша зоной дунда яһала хүндэтэй гээшэ ха даа, —гээд Александр Семеновичын һанабашье, бодото байдалынь тэрээндэнь яашье таарахатүй шэнги байба.

Гостиницын хүдэлмэриин элдэб дутуунууд тухай юундэшьеб энэ дэбтэртэ бэшэгдэдэггүй байгааб. Зүгөөр нүхэр Бурцевта энээн тухай хүнүүд олон дахин хэлэһэн, гомодоһон, дурадхаһаншье байха юм.

Ородой агууехэ уранзохёолшо Н. В. Гоголиин бэшэһэнэй ёһоор, нэгэ баринай гэр доторхи «стол, креслэнүүд, стулнууд тон адар хүндэнүүд байтаа, тэдэнэр сооһоо юумэ бүхэниинь би баһал Собакевич гээшэб, үгышье һаа би Собакевичтээ тон адлиб гэлдэдэг һэн». Энээндэл адли Турунтаево тосхоной гостиницын бүхы хэрэгсэлнүүд өөһэдынгөө харюусалгагүй эзэн Бурцевтай адлибди гэжэ тэндэ ороһон хүн бүхэндэ хөөрэжэ байдаг.

Ч. Рыгзынов.

Ч. Цыдендамбаевай романиие зүбшэн хэлсэлгэ

Һаяхан КПСС-эй обкомой дэргэдэхи хоёр жэлэй партийна һургуулида Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэжэ романиие зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Энэ суглаанда уранзохёолшо Жамсо Тумунов, оршуулагша Б. Санжин, залуу поэт Ч. Намжилов гэгшэд хабаадалсаба.

Оршуулагша М. Н. Степанов тус романай хайшан гэжэ бэшэгдэһэн тухай, партийна шүүмжэлэлэй үндэһөөр заһабари оруулагдаһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Һургуулиин зүгһөө түрэлхи хэлэнэй багша Б. Д. Бадараев, II курсын студентнэр З. Лубсанова, Попов гэгшэд тус романай һайн талые тэмдэглээд, бии байгаа дутуу дундануудыень шүүмжэлбэ. Зүгөөр иимэ туһатай зүбшэн хэлсэлгын боложо байхада тус романай автор Ч. Цыдендамбаевай өөрөө байлсаагүйнь муу байна.

Ц. Жимбиев.

УҺАНЗАМШАДАЙ ТҮРҮҮ ЭКИПАЖ

☆

ОЧЕРК

☆ ☆

Сентябрь һарын эхеэр һэн. Түрэн урадхалта Сэлэнгэ мүрэнэй ...шхон долгиие хаха эсхэн, энэ жэлэйнгээ навигациин түсэбые дүүргэхэ ёһотой «Леваневский» пароход пристаньһаа гарана. Эрье дээрэ байһан хүнүүд үдэшын боро ...раан соогуур далда ороторнь пароходые үдэшэн, замдаа амжалтатай ябахыень хүсэнэ.

Пароходой палуба дээрэ байһан механигууд болон матросууд хэдэн ...нгаараа яларан байгаа Улан-Үдэ городой электроламнануудые ...ёшоон, хүхюу соггой дуунуудые ...улалдан ябанад.

Һүүлшын рейсдэ гараһан пароходой коллектив ехэ хүхюутэй. Тэрэнэй гэшүүд навигационно түсэбөө болзорһоонь һара хорин хоног урид дүүргэхын тулада нилээд ехэ оролдолго гаргаһан байна.

Пароходой капитан Сахаровский, ...ерторт Лахов гэгшэд хүн бүхэндэ ...харалтайгаар хандадаг, коллективэйнгээ гэшүүдэй һурахые, мэргэжэлээ дээшэлүүлхыень хододоо ...ндэг байна. Тиимэһээ, энэ коллектив соо һурадаггүй хүн үгы болонхой. Механигууд болон капитан ...нэ жэлдэ комсоставай һургуулиин ...рбадахи курсые дүүргэхэнь. Залуушуул уһанзамай техникумүүдтэ ...уралсана. Матросууд пароходые ...олоодохо мэргэжэл шудална.

...һарын гэрэлһээ туяатан байгаа ...ые хаха зуран пароход үгсэнэ.

Селенгинскһээ үнгэрөөд ябахада Сэлэнгэ мүрэнэй элдэб олон нугалаа, тохой, эгээ эрьенүүд дайралдана. Тиимэһээ энээн худар һулахан гэрэлтэй суднанууд һүниндөө ябадаггүй юм. Теэд, «Леваневскиин» дүй дүршэлтэй, замаа һайнаар мэдэдэг штурманууд энээн худар ороход айдаггүй. Штурвалда залуу штурман Ульянов һууна. Вахтын начальник нэгэдэхи штурман Александр Алексеевич Сороковиков өөрынгөө һурагшын хойноһоо наринаар ажаглан хаража һууходаа, һанаата болонгёор хэлэнэ:

—Костя, мэдэд гэжэ яба, гүйхэн газараар ябаһанаа ойлго. Энээгүүр хэдэн зуу дахин ябаһан хадаа нилээд һайнаар мэдэхэ болонхойб. 1926 онһоо хойшо Сэлэнгэ мүрэн дээгүүр тамарнаб.

— Александр Алексеевич, өөр тухайгаа богонихоноор хөөрэжэ үгыт, иимэ һүни унтахаар бэшэ байнал, — гэжэ рубка дээрэ гаража ерэһэн матрос Владимир Бадмаев хэлэнэ.

— Эгээ эндэ ябахадаа өөрынгөө үхибүүн наһан тухай эзэлүүдгүй һанадагби. Тээ тэрэ харагты даа, Семеновско гэжэ хабсагай байна, тэрэнэй саанахана Моноконово гэжэ тосхон бии. Тэндэ түрэһэн кулак Свирилкиндэ хүлһэншэ ябаһан, эдэ хадануудта тэрэ баянай хони адуулһан хүнби. Мүнөө манай тосхон, тэрэнэй хүнүүд ондоо болонхой. Сэлэнгэ мүрэншье энэ газараар һабаяа һэлгэн урдадаг болоо. Мүнөө 27-дохи навигацида ябажа байнаб. Нилээд олон һонирхолтойшье, мүн аюултайшье ушарнууд болодог байгаа. Теэд бултыень хөөрэжэ барахагүйш.

— Александр Алексеевич, Монголдо түрүүшээр ошоһон тухайгаа бидэндэ хөөрэжэ үгыш,—гэжэ хажуудань байһан капитан баһа дурадхаба.

Тиихэдэнь штурман бүришье урматай боложо, 1936 ондо түрүүшын навигацяар Монгол ороһон тухайгаа хөөрэжэ эхилбэ.

— Тиихэдэ бидэнэр «Шкирятов» пароходоор Сүхэ-Баатар ороо бэлэйбди. Бидэниие монголнууд «Ехэ газарайманай хани нүхэд» тэлдэн тарнуудыеманай барьа һэн...

Гэнтэ аралай талаһаа үдхэн манан бии боложо, юушье харахын аргагүй болошобо. Иимэ аюултай байдалые штурман Костя тэсэнгүйгөөр, вахтын начальнигта хандаба:

— Нүхэр начальник, юушье харагагүйб, яаха гээшэб!

Сороковиков өөрөө штурвалаа абажа:

— Замда ябахадаа байгаалиие адаглажа, шэнжэлжэ ябаха ёһотой юм гэжэ хэлээ бэшэ һэн гүб. Эндэхи газарые һайнаар мэдээгүй һаа, мүн бишье аргагүйдэшэхэ байгааб. Тээ тэрэ добо харахадаа Моноконовско соорхойн эхилһэниие мэдэнэб, һаяар Крестьянка таляан гарахабди.

Хүшэр хүндэ, аюултай газарые дабан гараһанайнгаа һүүлээр, Александр Алексеевич руляа барюулба.

...арбан хоёр часһаа эхилээд, вахтада штурман Бадмаев зогсобо. Энэ залуу комсомолец «Леваневский» дээрэ хоёрдохи навигацида ябажа байна. Нёдондо жэлдэ матрос ябаһан аад, мүнөө рульда һуунхай. Зунай турша соо тон оролдосотойгоор һуража, энэ талаар курса дүүргэһэн байгаа. Эгээ бэлигтэй хүн гэжэ Бадмаев тухай хэлсэдэг. Коллектив соогоо тэрэ хүндэтэй болонхой.

Машинын управлениин тушаалда комсомолец Коля Зайцев зогсоно. Гурбадахи штурманай кабинедтэ капитанай ороходо Баданов часовой графигай таблица табижа байгаад, «Нүхэр капитан, графигаа хоёр километрээр үлүүлэн дүүргээбди» гэжэ элидхэнэ.

Үглөөгүүр боложо байхада мүрэн дээгүүр шэнтэхэн манан таража, эрье дээгүүрхи бургааһанай болон добын нарһан ойе нимгэхэн шүүдэрээр хушаба.

Капитан Сахаровский бүхэли һүниндөө унтангүй ябаһаншье мүртөө хүхюутэй зугаатай зандаа.

Үглөөнэй туяа зүүн зүгһөө сайража, пароход дээрэхи юумэнүүд, уһанай эрьешье эли тодоор харагдадаг болобо.

— Энэ жэлэймнай һүүлшын навигаци, энэ үглөө илангаяа һонирхолтой, баяртай шэнги байнал, — гээд, Сахаровский:

«Манай орондол адли һайхан орониие,

Дэлхэй дээрэһээ хаанаһаа олохобши...» гэһэн дуунай аялгые дуулажа эхилнэ. Тиихэдэнь гитарист Петр Солонин гитар дээрэ, Володя Бадмаев мандолина дээрэ наадана. Тиин бүхы коллектив дуунайнь аялгые дэмжэнэ. Зориг баддаруулма энэ дуун үглөөнэй хүйтэн агаарта сууряатан байгаа һэн. Удааншьегүй тэдэнэр зориһон газартаа хүрэжэ, олон тонно горючи, эд товар буулгаад, тэндэһээ ондоо ашаа тушаан абаа бэлэй.

«Леваневский» пароходой хүтэлбэрилэгшэд — капитан, штурманууд, механигууд бултадаа олон юумэ үзэһэн, өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие һайнаар мэдэхэ хүнүүд юм. Тэдэнэр арба гаран жэлэй турша соо уһа мүрэн дээгүүр тамаран ябана. Тиимэһээ өөһэдынгөө хэрэг ажалда дуратай болонхой. Уһанзамшадай ёһо заншалые тэдэнэр нарин нангинаар хадагалжа ябадаг байна.

1953 оной навигациин түсэбые тус экипаж холо үлүүлэн дүүргэжэ, арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ олон мянган тонно ашаа шэрээ.

«Леваневский» һүүлшынгээ рейсые урдынхидаал адли амжалтатайгаар үнгэргөөд, пристаньдаа бусажа ерээ. Пароходой экипаж энэ жэлэйнгээ навигациин түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түлишэ болон материалай гаргашые багадхаһанай, түхеэрэлгэнүүдые гамнаһанай ашаар навигациин үе соо олон мянган түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Гурбан жэлэй турша соо заһабаригүй ябаһан «Леваневский» пароход гансахан энэ жэлэй турша соо 48 мянган түхэригэй гүрэнэй зөөри алмаа.

—Мүн энэ жэлдэшье пароходоо 1954 оной навигацида бэлэнээр орхихо зуураа, 36,5 тонно түлишэ арьбалаабди. Ерэхэ жэлэй навигацида бүри эрхимээр ажаллахабди, —гэжэ нүхэр Сахаровский хөөрэнэ.

Пароходой капитан Сахаровский, механик Лохов, механигай туһалагша Васильев, матросууд Затеев, Грудинина, ахалагша кочегар Порядин, тоһодогшо Зайцев гэгшэдтэ Сэлэнгын уһанзамшадай пароходствын управлениин зүгһөө баяр хүргэгдэһэн, ашаа зөөхэ һара бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө экипажай коллективтэ 12 мянган түхэригэй шан үгтэһэн байна.

Мүнөө тус коллектив суднануудые түргэнөөр заһабарилха ябадалдань бусад пароходуудай коллективүүдтэ туһалжа байна.

И. КАЗАНЦЕВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Далайн саанахи агрессорнуудай түшэг тулгууриин пунктнууд

Орон доторoo сэрэгэй номнол улам ехээр тарааха тухай өөһэдын гөө эзэдэй захил дүүргэжэ байхадаа, «Юнайтед стейтс ньюс энд Уорлд Рипорт» гэдэг американска буржуазна журнал США-гэй хэтэрһэн реакционно болон агрессивнэ бүлэг нюурнуудай һанал бодолые элишэлэн харуулһан зарим нэгэ баримтануудые өөрынгөө номернуудай нэгэн соо шалижархиһан байха юм. Тиихэдээ: «Американска сэрэгэй барилганууд США-гэй хилын саана дэлхэйн бүмбэрсэгэй 109 пунктнуудта бии юм. Хэрбээ нюуса сэрэгэй объектнүүдые тоололсохо болоо hаа, далайн саанахи американска базануудай тоо бодото дээрээ хэдэн зуугаад болохо юм»—гэжэ тус журнал мэдээсэhэн байгаа.

Хилын саанахи хэблэлэй мэдээсэлэй ёһоор, США-гэй гансахан авиационно базанууд дэлхэйн 49 оронуудта байгуулагданхай. Холбоото Штадуудай хилын саана американска сэрэгэйхидэй орой хахадынь шахуу—хоёр миллион шахуу хүн байдаг юм.

Хариин территоринууд дээрэ байтуулагдаһан американска базанууд Советскэ Союзда болон арадай демократиин оронуудта эсэргүүсэхээр зорюулагданхай байһан ушарые США-гэй хуулита түлөөлэгшэд өөһэдөөшье нюухаяа болинхой. Жэшээнь, декабриин нэгэндэ болоһон пресс-конференци дээрэ США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес гэгшэ США болбол «Советскэ Союзда дүтэхэнэ байhан өөhэдынгөө хани барисаата гүрэнүүдтэ сэрэгэй базатай байха зэргэтэй гэжэ мэдүүлбэ. Тиихэдээ эдэ бүгэдэ хадаа «США-гэй аюулгүй байлгада зорюулагдаһан хамгаалгын хэмжээ-ябуулганууд» гээшэ гэхэ һанаатай худалаар хэлэһэн байна.

Энэ оной февраль һара соо хилын саана байгаа американска сэрэгэй жара гаран базануудай байдалые шэнжэлэн үзөөд байхадаа, сенаторнууд Морзе, Лонг гэжэ составтай сенадай подкомисси болбол хариин территоринууд дээрэ американска сэрэгэй базануудые түхеэржэ байһан дээрэһээ арадууд ехээр дураа гутана, «США үнэхөөрөө ямар хүсэлэнтэй байна гээшэб гэжэ айдаһаа хүрэнэ.

—Хэрбээ Советскэ Россин Нью-Фаундлендэ, Лабародордо, Канадада, Мексикэдэ айхабтар ехэ базануудые түхеэржэ байгаа һаань, бидэнэр юун гэжэ бодохо байгаа гээшэбибди,—гэһэн асуудалтайгаар сенатор Лонг сенадта хандаһан байгаа... Тиигээ һаань, манай ороной арад зон хадаа Советскэ Росси бидэндэ добтолхо һанаатай гэжэ бодохо бэлэй».

Нээрээшье дэлхэйн арадууд США-гэй хилэнүүдһээ хэдэн арбаад мянган километр холо Исландида болон Турцида, Мароккодо болон Англида, Францида болон Грецидэ гэхэ мэтын хэдэн олон оронуудта сэрэгэй базануудые түхеэржэ, Америкын Холбоото Штадуудые «сахижа» байнабди гэдэг американска дай үүдхэгшэдэй гэмтэ муухай һанал хүсэлые улам гүнзэгыгөөр ойлгодог болонхой.

Американска засаг баригшад хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эзэрхэхэ һанаатай байхадаа, США-гэй бага партнернуудай газар дээрэ шэнэ шэнэ базануудые улам олоор байгуулжа, тэдэнэй бүрин эрхэтэй байлгые даншье һэнгэргүйгөөр хүл доро гэшхэжэ байнад. Жэшээнь, һүүлэй хэдэн һарын турша соо Грецитэй, Испанитай, Ливитэй США-гэй гурбан шэнэ хэлсээнүүдые баталһан ушар энээниие гэршэлнэ. Эдэ хэлсээнүүдэй ёһоор, дурсагдаһан оронуудта американска сэрэгэйхид гэртээ байһандал адляар аашална гэбэл—хаана хэрэгтэй болоһон газарта далайн сэрэгэй болон авиационно базануудые барижа, стратегическэ харгынуудые табижа, дурсагдаһан оронуудай түмэр замай транспорт болон бүхы экономикын шухала һалбаринуудые өөһэдынгөө хиналта доро абажа байдаг. Испанска арадай алуурчан Франко испанска газар дээрэ американска бомбонуудые хадагалха эрхэ американска засагаархидта олгоһон байна. Энээн тухай һаяхан Мадридта болоһон пресс-конференци дээрэ США-гэй авиациин Министр Тэлботт гэгшэ бүтэдэнииитэдэ дуулдахаар мэдүүлһэн байгаа.

Пакистанай территори дээрэ американска сэрэгэй базануудые байгуулха тухай болон дунда Востогто сэрэгэй агрессивнэ блок байгуулха гэһэн түсэбтэ Пакистаниие нэгэдүүлхэ тухай США мүнөө Пакистантай хэлсээ хэжэ байна гэһэн мэдээсэлнүүд һүүлэй үедэ хилын саанахи хэблэл газетэнүүдтэ олон дахин гарадаг болоод байна. Эдэ бүгэдэ хадаа Советскэ Союзай аюулгүй байлгада сэхэ хабаадаха байһан хадань, Советскэ Правительство болбол эдэ асуудалнууд тушаа тайлбарилһан мэдүүлгэ Пакистанай правительствоһаа абаха һанаатай Пакистанда тусхай ното эльгээһэн юм.

Гадаадын хэблэлэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, Ливантай, Сиритэй болон бусад арабска оронуудтай хоёр талын сэрэгэй хэлсээнүүдые хэхэ гэһэн түсэб мүнөө Вашингтондо табигдажа байна. Иимэ зорилгоор американска адмирал Райт гэгшэ Дүтын Востогой оронуудта ошобо.

Бүгэдын мэдэһээр Советскэ Союз эб найрамдалай политика хэлбэрилтэгүйгөөр ябуулжа байхадаа, мүнөө боложо байһан ООН-эй Генеральна Ассамблейн наймадахи сесси дээрэ дэлхэйн шэнэ дай зайсуулха болон уласхоорондын харилсаануудай шангадалгые бага болгохо хэмжээнүүд тухай резолюци оруулһан байха юм. Энэ резолюци соогоо Советскэ делегаци атомна зэбсэг хорихын, юрын буу зэбсэг хороохын, арадуудай хоорондо хёморол зэбүүрхэлгэ һүжэрөөхэ гэһэн пропагандые болюулхын хажуугаар, хариин территоринууд дээрэхи сэрэгэй базануудые усадхаха тухай дурадхал оруулһан байгаа. Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй һанал хүсэлые элирхэйлэн мэдүүлһэн Советскэ Союзай дурадхалые англо-американска олонхид арсажа болюулһан байна. Тиихын тулада тэдэнэр муу нэрэдэ гараһан голосованингаа машиные хэрэглээ һэн. Тиихэдээ тэрэнь ахир тулюураар худэлһэн байна гэбэл, делегацинуудай нилээд ехэ хубинь американска захиралтын мэдэл доро байхаһаа арсаба.

Хариин территоринууд дээрэхи сэрэгэй базануудые усадхаха асуудал тушаа американска түлөөлэгшэ муртэй юумэ хэлэжэ шадаагүй байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй орондо английска делегат хэлэхэ гэжэ һэдэһэн болобошье, бусад гүрэнүүдэй территоринууд дээрэ сэрэгэй базануудые байгуулга тэдэндэ яһала һайн ашатай байха юм гэжэ хэлэхэ һанаатай шалиһан байгаа.

Англиин түлөөлэгшэ болбол өөрынгөө аха партнёрто һаймһарха һанаатай дан хэтэрхы ехэ оролдолго гаргаһан байшоо. Тэрээнэй удаа тээ пресс-конференци дээрэ США-гэй Оборонын Министр Вильсон гэгшэшье американска сэрэгүүдэй бусад оронуудай газарые бодото дээрэ эзэмдэн абалгада, тэндэхи арадуудай дураа гутан зэбүүрхэжэ байһан тухай дурсажа мэдүүлхэ зуураа, гадаадын гэхэ гү, али американска сэрэгүүдэй бусад гүрэндэ ерээд, хэды шэнээншье байхань мэдэгдэхэгүй байһан энэ ушар хадаа түрэлэйнгөө хүнэй хэды шэнээн сагташье айлшаар ерээд байһаниие мэдэхэгүй байһантай адли тус гүрэнэй арад зондо тиимэ хашартай байна бшуу гэжэ мэдүүлхэ баатай болоо һэн. Тиигэнгүй яахаб! Хэдэн арбаад гүрэндэ «айлшаар ерээд, тэндэ хододоо байрлахаар түхеэржэ байһан американска түрэлхид» олон миллион патриодуудай зэбүүрхэлгэ хүдэлгэн, тэдэнэй буруушаалгатай ушарна. Баруун Европын томо томо городуудта бултандань «Янканууд, гэртээ тонилогты!» гэжэ бэшээтэй байхань хаа хаанагүй харагдадаг ушар дэмы бэшэ байна бшуу. Энээниие американецууд өөһэдөөшье мэдэрдэг, «антиамериканизмын улам ехээр Хойто Атлантическа агрессивнэ блогой талаар США-гэй союзнигууд гүрэнүүдтэ, Азиин оронуудта, Хойто Африкын, Урда Америкын оронуудта дэлгэржэ байһан тушаа американска хэблэл сухалтайгаар бэшэдэг болонхой.

США-гэй вице-президент Никсон гэгшын Зүүн Урда Азиин оронуудаар ябаһан тушаа

Һүүлэй хоёр һарын турша соо США-гэй вице-президент Ричард Никсон гэгшэ Дальна Востогой, Зүүн Урда Азиин, Номгон далайн оронуудаар ябажа байна. Гонолулу тээшэ ошожо ябахадаа, бүри харгыдаа тэрэ болбол минии ябалгын гол зорилго юун байнаб гэхэдэ, Зүүн Урда Азиин арадуудай «нейтрализмые» болюулжа, Холбоото Штадуудтай эрид шууд нэгэдэнги байхые тэдэндэ ойлгуулха һанаатай хүм» гэжэ мэдүүлһэн байгаа. Гадаадын хэблэл болбол ухаан бодолто хүнүүд барандаа энэ мэдүүлгые Холбоото Штадуудай засаг баридаг хүнүүдэй зүгһөө өөһэдынгөө мэдэл доро агрессивнэ блок Номгон далай шадар бии болгохо гэһэн шэнэ һэдэлгэ (тиимэрхүү һэдэлгэнүүд олон дахин гараһан аад бүтээгүй юм) гээшэ гэжэ ойлгоһон байгаа. Тиихэдээ тэрэ блок дотор һэргээн бодхоогдоһон Японско милитаризмые ударна хүсэн болгохо гэнэ.

Никсон болбол шэнэ Зеландида, Австралида, Индонезидэ, Сингапурта, Тайландада, баодаевска Вьетнамда, Тайванда, Урда Корейдэ, Японидо, Филиппинэдэ, Бирмэдэ, Цейлондо ябаад һаяхан Индидэ ерэбэ, тэндэһээ Иран худар ошохо һанаатай.

Гадаадын хэблэлэй мэдээсэлнүүд, өөрынгөө ябаһан оронуудта Никсоной өөрын олоной дунда хэлэһэн үгэнүүд дээрэһээ мэдэхэдэ, бүхы хүн түрэлтэнэй орой хахадһаа ехэнхинь һуужа байдаг дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ хубида американска реакциин харанхы хара юумэ хэхэ бодолтой байһыень гэршэлнэ. «Нью Эйдж» гэдэг Индийскэ газетэ хадаа Никсоной нигэжэ ябахадаа хэжэ ябаһан ажал-ябуулгада сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, энэ ябалгын уг зорилгые «дай бэлэдхэлгэ» гээшэ гэжэ тобшохоноор сэгнэһэн байгаа.

Бао Дайн марионеточнэ гүрэндэ ошоод байхадаа, США-да бусажа ерэмсээрээ энэ һамна набта сохигдоһон баодаевска сэрэгүүдтэ болон французска экспедиционно корпусто үгэжэ болохоор лэ байһан бүхы сэрэгэй хэрэгсэлые эльгээхыень Эйзенхауэртэ һайшаан дурадхахаб гэжэ Никсон мэдүүлээ һэн. США-гэй булимтараһан эзэлһэн Тайван арал дээрэ Никсон чанкайшистска бандануудай хог богуудай һанаае заһаһан байгаа. Тайландада болон бусад олон гүрэнүүдтэ США-гэй президент радиогоор үгэ хэлэхэдээ, «коммунизмтай тэмсэхэ» гэдэг американска лагерьта оролсохыень эдэ оронуудай арадуудые уряалһан юм.

Илангаяа Японидо Никсон эдэбхитэй ажал-ябуулга хэбэ. Тиимэшье байха ушартай, юундэб гэхэдэ, американска империализмын агрессивнэ түсэбүүд соо Японидо тусгаар һуури үгтэнэ. Тэрэнь Баруун Европодо һэргээн бодхоогдожо байгаа гитлеровскэ вермахтдэ ямар һуури олгогдохо байһан тэрээндэл адли болоно. Япониин премьер Иосидотай Никсоной хэлсээ хээд байхада, гадаадын хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор Иосида болбол Японие шэнээр зэбсэгжүүлгые түргэдхэхэ, сэрэгэй бюджет ехэ болгохо Японско зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тоое 325—350 мянган хүн болгохо гэһэн уялга абаа. Бүгэдын мэдэһээр, Японийн зэбсэгтэ хүсэнүүд «национальна аюулгүйн» корпус гэдэг нэрээр бэеэ далдалжа байдаг. Юундэб гэхэдэ, дайнай һүүлээр абтаһан конституциин ёһоор, Япони армитай байха ёһогүй юм. Ноябриин 19-дэ хэһэн мэдүүлгэ соогоо Япони хадаа тиимэ корпус дутамаг байна гэжэ мэдүүлээ һэн.

Никсоной мордоһоной һүүлээр удангүй японско премьер-министр Иосида парламентын доодо палатын бюджетнэ комиссида үгэ хэлэхэдээ «национальна аюулгүйн корпус тухай гурим заабари шэнээр харагдажа байна» гэжэ мэдүүлбэ.

Гэбэшье, Никсон Иосида хоёрой шиидхэхэ хэрэг бэшэ. Тэрээн тухай Японско болон Азиин бусад арадууд үгээ хэлэхэ зэргэтэй. Японийн ажалшад тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнэр американска айлшанай Токиодо ерэхэдэнь «Никсон, гэртээ тонилогты!» гэһэн лозунгтойгоор демонстраци хэжэ угтаа һэн.

Тугаар хэлэгдэһэн «Нью Эйдж» гэдэг Индийскэ газетэ энээн тушаа ингэжэ бэшэнэ: «Бидэнэр Индидэ байгшад Токиодо болоһон демонстрацида хабаадагшадтай һаналаа хүсэд нэгэдэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди».

Бирмэдэ, Цейлондо, Индидэ болон бусад оронуудта Японидо болоһондол адли, США-гэй вице-президентые арад зон дайсан харшаар угтаһан байгаа.

Хэблэлдэ гараһан мэдээсэлнүүд дээрэһээ харахада, азиатска оронуудта Никсоной ябалга Иранда ошоод дүүрэхэ байна. Энээнэй дашарамда «Даваре Милли» гэдэг иранска газетэ һаяхан бэшэхэдээ, США-гэй вице-президентын Иранда ерэхээ байһан ушар хадаа иранска нефтиин түлөө Англи США хоёрой хоорондоо атаа мэсээн боложо байһан дээрэһээ үндэһэлнэ гэжэ һаяхан бэшэһэн байна. Дам саашаа тус газетэ ингэжэ мэдүүлнэ: «Иранецууд өөһэдынгөө сүлөөлэлтын тэмсэлые үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ американецуудта дамжуулаарай. Никсон. Иранска арад өөһэдынгөө национальна уг зорилгые бэелүүлхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдохо юм, Абаданска нефтиин заводые американска болон английска империалистнуудай гарта оруулхагүй юм гэжэ мүн тэдэндэ хэлээрэй. Иранска хүдэлмэришэд Абаданска заводто нэгэшье американецые, нэгэшье англичаниниие оруулхагүй гэжэ мүн тэдэндэ хэлээрэй...»

Азиин арадууд һэрэмжэтэй боложо байна. Тэдэнэр дэлхэйн шэнэ дайе үүдхэхэ гэһэн империализм, тон түрүүн американска империализм гээшэ юуб гэжэ һайса ойлгохо болонхой. США-гэй вице-президент Никсоной ябалга энээниие үшөө дахин гэршэлэн харуулна.

И. АРТЕМОВ.

Икуо Ояма Японидо бусажа ерэбэ

ШАНХАЙ, декабриин 7. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, советнигүүдэй палатын дулдыдангибэшэ депутат Икуо Ояма хилын саана ябажа байһанаа мүнөөдэр Токиодо бусажа ерэбэ. Эб найрамдал хамгаалха японско комитедэй генеральна секретарь Иоситаро Хирано, японо-советскэ хани барисаанай обществын орлогшо-түрүүлэгшэ Содзи Огата, олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд аэропортдо Оямые угтан абаа.

Советнигүүдэй палатын депутат Макото Хори гэгшын түрүүлэлгэ доро аэропортын вокзалай байра соо митинг болобо.

Хэһээгдэжэ байгаа сэрэгэй гэмтэдые нютагтань бусааха гэһэн Советскэ Союзай һаяын шиидхэбэри японско арад тушаа тэрэнэй һайн дура хүсэлые тодорхойгоор харуулаа гэжэ уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Икуо Ояма митинг дээрэ мэдүүлбэ. Репатриацилга хадаа Советскэ Союзай зүгһөө Японидо хэгдэһэн «ехэ бүлэг» мүн гэжэ Ояма шэнжэлбэ.

КНДР-эй арадай Верховно суглаан КНДР-эй ба КНР-эй хоорондохи экономическа болон культурна хани харилсаан тухай хэлсээ ратифицировалбэ

ПХЕНЬЯН, декабриин 6. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи экономическа болон культурна хани харилсаан тухай хэлсээе ратификацилһан тухай Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай указые мүнөөдэр Корейн центральна телеграфна агентство дамжуулба.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада кадрнуудые бэлэдхэнэ

ПХЕНЬЯН, декабриин 7. (ТАСС). «Минчжу Чосон» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, КНДР-эй барилгын институт дүүргэгшэдэй түрүүшын выпуск болобо. Энэ оной намар Ким Чагай нэрэмжэтэ политехническэ институдай составһаа барилгын факультет гаргагдажа, тэрэнэй база дээрэ гурбан факультедтэй барилгын институт байгуулагдаһан юм. Промышленна кадрнуудай факультедые студентнүүдэй түрүүшын дүүргэлтэдэ зорюулагдаһан суглаан һая барилгын институтда болобо. Правительственна, партийна ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд суглаан дээрэ байлсаа. Барилгаша-инженерэй дипломууд ехэ бүлэг студентнүүдтэ барюулагдаба.

Румыниин предприятинуудта ажалай хамгаалалта һайжарна

БУХАРЕСТ, декабриин 7. (ТАСС). Ажалай хамгаалалтын талаар ехэ хүдэлмэри Румыниин предприятинуудта хэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ мүнгэ һомололго жэл бүри ехэ болгогдоно. Гансахан энэ оной түрүүшын хахадта шахтернуудай ажалые хамгаалха хэмжээ-ябуулгануудта 20 миллион лей гаргашалагдаа. Энэ жэлдэ химическэ промышленностьда ажалые хамгаалха фонднууд 1952 онойхитой сасуулхада 20 процентээр ургаба.

Ажалай аюулгүй байдал хамгаалха техникын талаар гуримууд предприятинуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энээнэй тулада хүдэлмэришэдтэ тусхай заабари үгтэдэг, тусхай брошюранууд олон тиражтайгаар хэблэгдэдэг, выставкэнууд эмхидхэгдэдэг байна.

Ажалые хамгаалха хүдэлмэридэ хүдэлмэришэд, технигүүд ба инженернүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ажалай хамгаалалтые һайжаруулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн рационализаторска зуу гаран дурадхалнууд үнгэрһэн жэлдэ металлургическа ба машина бүтээлгын промышленностиин предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэбэ. Энэ жэлдэ хэдэн олон предприятинуудта олониитын шалгалта хэгдэбэ.

Парижын олониитэ советскэ искусствые ехээр һонирхоно

ПАРИЖ, декабриин 7. (ТАСС). Французска столицын олониитэ декабриин 8-да Парижда нээгдэхэ советскэ танцын ба хүгжэмэй фестивалиие ехээр һонирхоно. Тус фестиваль декабриин 22 хүрэтэр үргэлжэлхэ байна. Г. Измайлова, З. Долуханова ба С. Образцов гэгшэдэй хабаадалгатай концертнүүдые хараха билетүүд хэдэн үдэрэй урда тээ худалдагдаа.

Болохоёо байгаа фестиваль тухай мэдээсэхэ зуураа, парижска олохон газетэнүүд советскэ артистнуудай мэргэжэлые үндэрөөр сэгнэнэ.

Бермудска аралнууд дээрэхи зүблөөн тухай гадаадын хэблэл мэдээсэнэ

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 6. (ТАСС). Берлиндэ дүрбэн гүрэнэй зүблөө зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхалые даб дээрэ гурбан гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй абахаар бэлэн болобошье, зүблөө зарлаха болзор тухай зүрилдөөнүүд тэдэнэй хоорондо гараа гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Бермудска аралнуудһаа мэдээсэнэ.

Корреспондентын зааһанай ёһоор, Холбоото Штадууд «ямаршье хойшолуулгые» арсажа, мүнөө «европейскэ хамгаалгын нэгэдэлэй» («Европейскэ армиин») түсэбые Франциин ратификацилха ябадал түргэдхэхые оролдожо байна.

Бермудска аралнуудһаа Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, декабриин 5-да Эйзенхауэр, Черчилль ба Бидо гурбанай зүблөө хэһэнэй һүүлээр иимэ коммюнике толилогдоо: «Өөһэдынгөө гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдээр үдэшэгдэн, делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хэлсээ мүнөөдэр хэжэ үргэлжэлөө. Советскэ нотодо үгэхэ харюуе зүбшэн хэлсээд, тэдэнэр «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тухай асуудалаар һаналаа даб дээрэ мэдэлсэжэ эхилбэ.

«Делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд гэһэн үгэ удхаараа буруу байна, ушарынь Ланьель зүблөөн дээрэ байлсаагүй гэжэ французууд соносхобо» гээд Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэбэ.

Премьер Ланьель «декабриин 5-най зүблөөн дээрэ байгаагүй, харин өөрынгөө орондо Бидое эльгээбэ, энэнь анхарал хандуулна» гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент тэмдэглэнэ. «Ланьель европейскэ арми тухай асуудалаар доторой политическэ тулалдааннаа зайсахые эрмэлзэнэ, ушарынь тэрэ хадаа Франциин президентээр һунгагдахые найдана гэһэн суурхал үгэнүүд заседаниин залай газаа тээ тараба» гэжэ корреспондент бэшэнэ.

Эйзенхауэртэй ба Черчилльтэй хэһэн зүблөөн дээрэ Ланьелиин байгаагүй ябадал тон гайхалтай болобо, ушарынь тэрэ хадаа мүнөөдэр фотографуудта зурагаа абхуулһан ба Мидоши Клабые тойрон (зүблөөнэй боложо байһан байшан) хоёр туһалагшадтайгаа хамта зайжа ябаһан байна гэжэ Юнайтед Пресс агентствын бермудска корреспондент тэрэшэлэн мэдээсэнэ.

Ланьелиин үбшэниинь «дипломатическа» үбшэн байжа магадгүй гэжэ корреспондент багсаамжална. «Премьер французска президентэд һунгалтые ехээр хүлеэнэ. Энэнь болгоомжотой байха ба европейскэ арми тухай асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ ямаршье ушарта хамаархагүй байхыень тэрэниие баалана» гэжэ тэрэ корреспондент бэшэнэ.

Ассошиэйтед Пресс агентствын бермудска корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, тусхай түлөөлэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэри тушаа тон нюуса гурим тогтоогоо.

ПАРИЖ, декабриин 6. (ТАСС). Бермудска аралнуудһаа Франс Пресс агентствын ба «Журналь дю Диманш» газетын корреспондентнүүдэй эльгээһэн мэдээсэлнүүд хадаа советскэ нотодо үгэхэ харюу тухай асуудалаар Бермудска зүблөөндэ хабаадагшадай хоорондо ехэ зүрилдөөнүүдэй гараһан тухай гэршэлнэ.

Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэд Берлиндэ болохо 4 гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ хизаарлаһан болзор тогтоохые эрибэ, тэрэниень английска ба французска түлөөлэгшэд буруушаагаа гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

ПАРИЖ, декабриин 6. (ТАСС). Парижска радио ингэжэ мэдээсэнэ:

Бермудска зүблөөн дээрэ президент Эйзенхауэр хадаа пятницада бэеэ барягүй мэдүүлгэ хэгдэһэн тушаа протестые зүблөөндэ хабаадагшадта мэдүүлбэ. Тиимэһээ, имагта тусхай коммюнике соо байһан мэдээнүүдые хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ саашадаа мэдээсэхэ гэһэн шангаар захиралта Бермудска зүблөөндэ хабаадагша 3 делегациин түлөөлэгшэдтэ үгтэбэ.

Американо-пакистанска сэрэгэй союзда эсэргүүсэлгэ

ДЕЛИ, декабриин 7. (ТАСС). Хинду Махасабха гэжэ парти гүйсэдхэхэ комитедэй заседаниин болоһон тухай газетэнүүд мэдээсэнэ. «Индиан экспресс» газетын зааһанай ёһоор, партиин гүйсэдком резолюци баталан абаба. США-тай сэрэгэй пактые Пакистанай баталһаань, индийскэ правительство энээниие дайсан харша ба агрессивнэ ябуулга мүн гэжэ харахаёһотой гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

КОРЕЙДЭХИ ЭБЛЭРЭЛГЭ ТУШАА

ЛОНДОН, декабриин 7. (ТАСС). Лондонско радиогой дамжуулһанай ёһоор, мүнөөдэр американска талын түлөөлэгшэд урда корейскэ сэрэгэй пленэйхидэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри дахин ябуулба. Урда корейскэ сэрэгэй 30 пленэйхидтэй хөөрэлдөө хэгдээ. Тэдэнэй нэгэниинь шье Урда Корея ошохо дуратай байгаагүй.

Иранай ба Англиин хоорондо дипломатическа харилсаанууд һэргээгдэбэ

ЛОНДОН, декабриин 5. (ТАСС). Мүнөөдэр Иран Англитай дипломатическа харилсаануудые һэргээбэ гэһэн Захедиин правительствын түлөөлэгшын мэдээсэлые Рейтер агентствын корреспондент Тегеранһаа дамжуулна.

ЛОНДОН, декабриин 5. (ТАСС). Рейтер агентствын тегеранска корреспондентын мэдээсэлһээ харахада, иранска шажанай элитэ ажалябуулагша Кашани Англиин ба Иранай хоорондо дипломатическа харилсаануудай һэргээгдэһэнтэй дашарамдуулан траур соносхохо гэжэ мүнөөдэр иранска арадые уряалба.

Ирано-английска дипломатическа харилсаанууд США-гэй правительствын үмэнэһөө хашалта хэгдэһэнэй шалтагаанаар һэргээгдээ гэжэ Кашани тэрэшэлэн зааба.

ТЕГЕРАНДАХИ БАЙДАЛ

ЛОНДОН, декабриин 7. (ТАСС). Тегеранһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр солдадууд Англиин ба Иранай хоорондо дипломатическа харилсаануудай һэргээгдэһэн ябадалые буруушааһан студентнүүдэй демонстрацида хабаадагшадые буудаба.

Хоёр хүн алагдажа, нэгэ хүн шархатаа. 30 студентнүүд арестовалагдаба.

ПАРИЖ, декабриин 7. (ТАСС). Тегеранһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Иранай ба Англиин хоорондо дипломатическа харилсаануудые һэргээлгэдэ эсэргүү протестын демонстраци болоходо базар шадар үсэгэлдэр 10 хүн арестовалагдаа.

Иранска армиие шэнэдхэн эмхидхэхэ түсэбүүд

ТЕГЕРАН, декабриин 7. (ТАСС). «Кейхан» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, дивизинүүдэй штабуудай начальнигуудһаа бүридэһэн комисси иранска армиие шэнэдхэн эмхидхэхэ тухай асуудал хоёр неделиин туршада шэнжэлжэ байна. Ерээ жэлһээ эхилээд иранска арми гурба дахин ехэ болгогдохоор харагдана гэжэ газетэ бэшэнэ.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Мүнөөдэр КИНО, ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Потерянные мелодии» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Восточная Сибирь» № 44.

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Тревога» (12, 14, 16, 18 ба 22 ч.), «Маленькая мама» (20 ч.), киножурнал «Новости дня» № 60.

«ХРОНИКА» кинотеатрта — «Штрафная площадка» (13, 14 ч. 45 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 15 м., ба 20 ч. 15 м.), «Дорога на эшафот» (22 ч. 15 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 23. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00697. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.